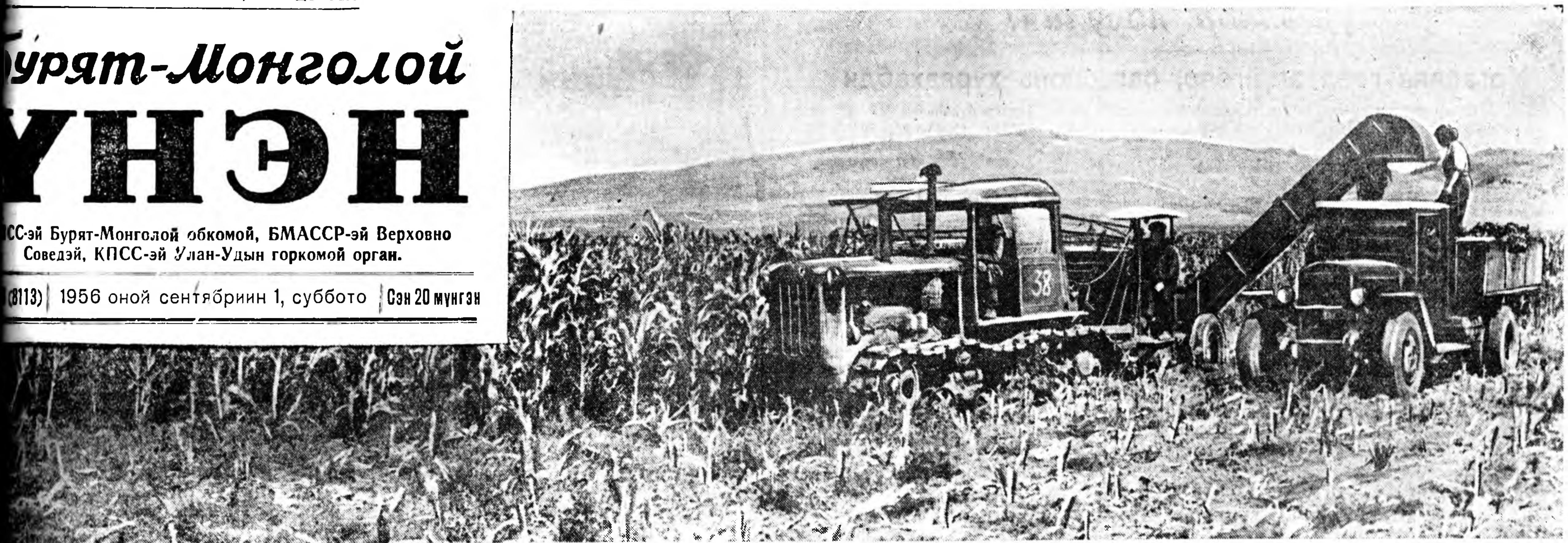
НИИТЫНГЭЭ МАЛДА ШЭМЭТЭ КУКУРУЗЫН СИЛОС ЕХЭЭР ДАРАЖА АБАЯ!

ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(3113) 1956 оной сентябриин 1, суббото | Сэн 20 мүнгэн

...ютэйн МТС-эй силос хуряалгын комбайнер Константин Иннокентьевич Колмаков Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ кукуруза хуряаха зуураа, үдэр бүри 16—18 гектар хүрэтэр хадана. Мүнөө жэлдэ энэ колхоздо кукурузын ...са хуряагдажа байна. Эндэ гектар бүриһөө 350 центнер кукурузын ногоон набшаһан абтана.
...РАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Колмаковой агрегат тус колхозой кукуруза хуряажа ябана.

А. Мантаевай фото.

Һуралсалай шэнэ жэл

...ай амаралта дүүрэбэ. ...аар амаржа, хүсэ шада... ...эмэһэн һургуулиинхид ...адаа мүнөөдэр дахин һуу...

...уралсалай шэнэ жэлдэ ара... гэгээрэл юрэнхыдөө бүри ...адаа хүгжэхэ зэргэтэй. ...өө манай һургуулиин гол ...гонь юуб гэхэдэ, залуу ...ние промышленностьда, ...өө ажахыда, арадай ажа..., культурын бусад һалбари...дта хүдэлмэрилжэ шада... хүмүүжүүлхэ ябадал бо... Иимэ ушарһаа һуралса... шэнэ түсэб ба программа...дай ёһоор промышленна ба ... ажахын үйлэдбэритэй ...агшад үргэнөөр танилсажа ...ха зэргэтэй. Гадна, тэдэ... өөһэдөө промышленна ...прияти дээрэ, колхоз, ...С-үүдээр, туршалгын тал...нууд болон һуралсалай ...терскойнуудта хүдэлмэрил... ажалай дүй дүршэлтэй бо... байна.

...анай республикада түрүү... һургуули-интернат Улан... ...и бурят дунда һургуулиин ... дээрэ мүнөө эмхидхэгдэ... Мүн Сэлэнгын аймагай За...айн, Улан-Удын 33-дахи ...а һургуулинууд үхибүүдые ... хүдэлмэридэ бэлдэхэ гэ... һуралсалай тусхай түсэб ...он программануудай ёһоор ...лмэрилжэ эхилхэнь. Энэ ...а республикымнай һургуу...удай ажабайдалда горь...он событи мүн гээшэ.

...уралсалые үйлэдбэритэй, ...байдалтай нягта холбоо...гоор ябуулхын тулада рес...ликымнай түрүү багшанар ... жэшээ харуулна. Курум...ай аймагай Аргадын дунда ...гуулиин багша А. Б. Бу... хэшээл үнгэргэхэдөө тэн... колхозой ажабайдалһаа ...рамжатай жэшээнүүдые ...улжа, һурагшадаа ажал...танилсуулна. Ториин дунда ...гуулиин багша В. Е. Шулу...а заалгадаг һурагшад ...томобиль, станок, хүдөө ...ын машинануудые һай...р ойлгонхой. Улан-Удын ...дахи дунда һургуулиин баг... Н. М. Ангилейко һураг...тая хамта шэлэй завод ...курсяар хододоо ошожо, һу...адаа үйлэдбэритэй үргэ...р танилсуулна. Гадна, һу...адынь харуулан ойлгуул... олон хэрэгсэлнүүдые, тэрэ ...до хүдэлжэ байдаг доменно ...нэй макет, мартенэ гэхэ ...ые өөһэдөө дархалаа.

Гэбэшье, һуралсалые поли...низацилха хэрэг манай рес...ликын олон һургуулинуудта хангалтагүйгөөр ябажа байна. Зэдын, Хориин, Прибайкальска ба бусад аймагуудай зарим һургуулинуудта лабораторна болон практическа хүдэлмэри һайнаар хэгдэнэгүй, һуралсал юрэнхыдөө ажабайдалһаа, илангаяа нютагай ажалһаа таһалдангяар ябуулагдана. Заримдаа политехнизацида хабаатай предмедүүдые городойшье, хүдөөгэйшье һургуулинуудта хооһон үгөөрөөл заадаг ушарнууд дайралдана.

Һуралсалые үйлэдбэритэй холболдуулха хэрэгтэ һуралсалай мастерскойнууд, туршалгын талмайнууд ехэ туһатай. Теэд республикымнай үшөөл олохон һургуулинууд һуралсалай мастерскойгүй байһаар. Улан-Удын 26-дахи дунда һургуули, мүн хүдөөгэй олон һургуулинууд мүнөө болотор мастерскойтой болоодүй. Зарим һургуулинуудта мастерскойнуудай элдэб хэрэгсэлнүүд эбдэржэ, түргэнөөр хэрэгһээ гарана.

Һуралсалые политехнизацилгын түрүүшын дүй дүршэлые анхаралтайгаар согсолжо, тэрэниие бүхы һургуулинуудта нэбтэрүүлхэ шухала. Энэ талаар Гэгээрэлэй министерство, Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт горьтойхон хүдэлмэри хэхэ уялгатай.

Арадай гэгээрэлэй органууд һуралсалай шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, һургуулиин наһанай бүхы үхибүүдые һуралсалда хабаадуулха талаар анхаралаа табиха уялгатай. Нэгэшье үхибүүн һургуулида оронгүй байжа огто болохогүй. Һургуулиһаа холошог байдаг үхибүүдые хододоо һургуулидань шэрэжэ байха шухала. Мүн хамтын байрануудта байдаг һурагшадта эдеэ хоолыень һайнаар хангаха, тэдэнэй хүнэһэ хоолые гэртэһээнь таһалгаряагүйгөөр асархые эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд һургуулинуудта буфедүүдые бэлдэжэ, һурагшадые халуун эдеэгээр хангаха зэргэтэй. Номууд, һуралсалай хэрэгсэлнүүд, тетрадьнууд, үхибүүдэй хубсаһа хунар—эдэ бүгэдые худалдаа наймаанай газарнууд хүсэдөөр бэлдэхэ ёһотой.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ һургуулинуудай урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ нютагуудтахи партийна болон советскэ организацинууд багшанарта, һургуулинуудта саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Комбайнерай ажалай баатаршалга

...КАЛОВ, августын 29. (ТАСС). ...үдэр Мустаевска районой ...овой нэрэмжэтэ колхоздо ...нскэ МТС-эй комбайнер ... Тертичный һүүлшынгээ 10 ... шэнисэ хадаба. Эндэ та...уряалга дүүрэбэ. Энэ ком... 873 гектарай таряа хадажа, бүхы талмай дээрэһээ 14 мянга гаран центнер орооһо сохиһон байна. Сергей Тертичный «С-6» комбайнаар сүүдхэ соо дунда зэргээр 34 гектар, тиихэдэ зарим үдэрнүүдтэ 52 гектар хүрэтэр хададаг байгаа.

17 үдэр соо 850 гектарай таряа хуряаба

...ОСИБИРСК, августын 30. ...ТАСС). Үсэгэлдэр Андреевскэ ...ной «Культура» гэжэ сов... комбайнер Иван Стригуль ...ялан хуряаха түхеэрэлгэ... «С-6» гэжэ холбогдомол хоёр ...байнаар 96 гектар шэнисэ ...ряаба.

Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн дүй дүршэл ехэтэй энэ механизатор халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Хүдэлмэриин 17 үдэр соо нүхэр Стригуль 850 шахуу гектарай таряа хуряагаа.

Кукурузые солоомотой холижо силослэхэ тухай

А. ЖЕЛТЫЙ, КПСС-эй Зэдын айкомой секретарь.

Һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын тулада кукурузын силосээр үнеэдые эдеэлүүлхэдэ эли бодо һайн байна. Энээниие мүнөө хэншье арсахагүй. Мүн энээниие Зэдын аймагай колхозуудай жэшээ дээрэһээ харахада эли болоно.

1955 ондо Зэдын аймагай колхозууд кукуруза һайнаар ургуулжа, тэрэнэй бараг һайн ургаса абаһан юм. Тэндэ үнеэн бүхэнэй 4 тонно силос даргдаһан байгаа. Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэ, мүн һү һаалгые хоёр дахин ехэ болголгодо кукурузын шэмэтэ силос ехэхэн туһа нэмэри боложо үгөө. Һү һаалга 1954—1955 онойхиһоо 800 мянга гаран литрээр дээшэлһэн байна.

Зэдын аймагай колхозуудта урдань жэлдээ үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ 350—360 литр һү һаагдадаг һэн. Зүгөөр энэ жэлдэ кукурузын силосээр үнеэдээ эдеэлүүлһэнэй ашаар үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1150 литрһээ доошо бэшэ һүн һаагдахаар хараалагдана. Илангаяа Кировэй, Кагановичын, Сталинай (Боргой) нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта һү һаалгые урда жэлнүүдтэ оробол, улам ехэ болгохо талаар бага бэшэ ажал хэгдээ. Һү гүрэндэ тушаалгаһаа ба худалдалгаһаа колхозуудай олзо доход дээшэлнэ.

Энэ жэлдэ аймагай колхозууд 30,0 мянган тонноһоо бага бэшэ гэхэ гү, 1955 ондо бэлэдхэгдэһэнһээ 2,5 дахинһаа үлүүтэй силос дараха зорилго табина. Тиигэжэ малай үбэлжэлгын эхиндэ үнеэн бүхэнэй 7—8 тонно, гадна хонидой толгой бүхэндэ 1—1,5 центнер силостэй байха болгогдоно. Байгша оной августын 25-най мэдээгээр Зэдын колхозууд силоснэ тэжээл бэлэдхэлгые хаа хаанагүй үргэлжэдэнь ябуулжа, кукуруза болон хээрын ногоогоор 9500 тонно һайн шанартай силос дараад байна. Энэнь нёдондоной тэрэ үедэ бэлдэгдээд байһан силостэ орходоо 2820 тонноор ехэ болоно.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Дармаев) мүнөө үедэ силос даралгые түхэреэн сүүдхэ соо ябуулна. Энэ үедэ дурсагдаһан колхоз 1115 тонно гэхэ гү, үнеэн бүхэнэй 4,5 тонно силос дараад байна. Тэрэшэлэн «Коммунизм» колхоз 1355 тонно силос дараба. Һайнаар түхеэрэгдэһэн бетонированна барилганууд соо силос даргдана.

1955 ондо Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 400 тонно кукурузые солоомотой холижо, силос дараад туршаһан байгаа. Тэрэнэйнь үрэ дүн һайн байшоо. Кукурузые солоомотой холижо силос дарахада холисогүй кукурузаар дараһанһаа һураггүй һайн байгаа. Үхэр мал тэрэниие үлэмжэ дуратайгаар эдинэ.

Манай республикын болон Зэдын аймагай эрхэ байдалда кукурузын түлэб ургажа, залаатан байха үедэнь силос дараха баатай болонобди. Тэрэ үедөө кукуруза 85 процент хүрэтэр шиигтэй байдаг. Тиимэ ургасаар силос дарахада шүүһэниинь ехээр хашагдажа, дараһан нүхэнһөө билтаржа гарадаг байна. Кукурузын шүүһэн гээшэ ехэ сахар, крахмал болон тэжээлэй бусад үнэтэ зүйлнүүдтэй байдаг. Кукурузаар силос дараха үедөө силосорезкээр хэршэгдэһэн солоомо гү, али мэхиинэ кукурузын 30 процент хүрэтэр холижо хэхэдэ тэрэнэй шүүһэн силоснэ барилгаһаа газаа тээшээ шахагдажа гарахагүй, солоомондоо шэнгэхэ зэргэтэй болоно. Кукурузатай холисолдожо тэрэнэй шүүһэ шэнгээһэн солоомон топ ехэ шэмэтэй, һайн тэжээл болоно. Тэрэниие бүхы түрэлэй мал амтархан эдидэг байна.

Иимэ ехэ шииг нойтотой кукурузаар гансаарнь силос хэхэдэмнай шэмэнь тиимэ ехэ бэшэ байха болоно. Юуб гэхэдэ, шүүһэниинь сүм шахагдажа гарашана ха юм. Кукурузаар дарагдаһан тиимэ силос гашуун болотороо эһэжэ, мал тиимэшье ехэ һайнаар эдинэгүй.

Тиимэ дээрэһээ хүсэн дундаа ургажа байһан кукурузатай солоомо болон мэхиинэ 20-һоо 30 процент хүрэтэр оруулалсан силос хэхэдэ болохо байна гэжэ бидэ өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэ хараабди. Илангаяа тиимэ силос хонидто эдюулхэдэ ехэ һайн байна.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой нёдондоной хүдэлмэриин дүршэл дээрэһээ энэ жэлдэ Кировэй, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ болоң бусад колхозууд кукурузые солоомотойгоор холижо силос дарахань. Кукурузые солоомо болон зелёнкотой холижо, энэ жэлдэ 5000 тонноһоо бага бэшээр силос дарахаар хараалагдана.

Кукурузаар 382 тонно силос дараба

Кабанскын аймагай Темлюйскэ МТС-эй харьяата «Коммунизм» колхоздо 70 га газарта кукуруза хуряагдаад, мүнөө 382 тонно силос дарагдаба. Кукуруза хуряаха ба силослэхэ хүдэлмэридэ хамта 15 колхознигууд, 5 самосвал хүдэлнэ.

Силос хуряаха комбайнай комбайнер Михаил Горбов (трактористнь Петр Мехавкин) үдэрэйнгөө нормые 110—120 процент дүүргэнэ.

Колхозой правлени болон партийна эхин организаци кукуруза хуряаха ба силослэхэ хүдэлмэриие түргэдхэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Саашадаа 2200 тонно кукурузын силос дараад, сентябриин 5 болотор түсэбөө дүүргэхээр шиидэнхэй.

Куйтунска МТС силос даралгые таһалдуулжа байна

Баргажанай аймагай колхозууд мүнөө жэл ниитынгээ малые шэмэтэ тэжээлээр хангаха асуудалда гол анхарал табина. Эндэ кукурузань муу бэшээр урганхай. Жэшээнь, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь В. Зверьков, партийна организациинь секретарь В. Толстихин) 200 гектарта кукурузын ногоо эрхимээр ургуулаа. Мүнөө нэгэ зарим участогуудайнь гектар бүриһөө дунда жэшээгээр 250—300 центнер хуряана. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Е. Устинов, партийна организациинь секретарь Н. Раднаев) нёдондо жэл миин 300 тонно силос дараһан һаа, мүнөө 3000 тонно силос дараха аргатай байна. Мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхоз августын 25-най мэдээгээр үнеэн бүридөө 2 тонно шахуу силос дараа. Энэ мэтын жэшээнүүд ондоо колхозуудташье бии.

Мүнөө эндэхиин колхозууд һайнаар ургууһан кукурузаяа түргэн, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа, эрхим шанартай силос дараха зорилготой байна. Теэд энэ һайшаалтай, мүн харюусалгатайшье хүдэлмэри юрэнхыдөө аймаг дотор унжагайржа байнхай. Колхоз бүхэндэ һайнаар ургаһан кукурузын нилээд ехэ таряалан хуряагдаагүй байһаар. Энээнэй шалтагааниинь юуб гэхэдэ, Куйтунска МТС (директорынь И. Лисицкий, партийна организациинь секретарь Н. Мурзин) харьяата колхозуудайнгаа кукуруза хуряалгада, силос даралгада бэлэдхэлгүй байшоо. Кукуруза хуряаха комбайнууд болон силосэй ногоо хэршэхэ машинануудынь муугаар заһабарилагдаһан байжа, мүнөө хангалтагүйгөөр ашаглагдана. Жэшээнь, Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо кукуруза хуряаха нэгэ комбайн техническэ олон дутагдалнуудтай байгаад, хэдэн үдэрэй туршада заһабарилагдаа. Мүн капитальнаар «заһабарилагдаад» МТС-һээ эльгээгдэһэн силосорезкэ баһал дахин заһабарилгада ороо. Тиин тус колхозой олохон хүнүүд, мори унаа болон автомашинанууд һаатажа, августын 20 болотор 1000 тонно силос дараха аад, миин 700 тонно дараба.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой 200 гектар талмайда эрхим һайн кукуруза ургуулагдаһан аад, мүнөөшье болотор хуряагдажа захалаадүй. Юундэб гэхэдэ, МТС-эй дирекци тус колхоздо кукуруза хуряаха комбайн һая болотор үгөөгүй. Харин колхознигуудай хэдэ дахин хандаһанай һүүлдэ нүхэр Лисицкий нэгэ шэнэ комбайн эльгээхэ болоһон юм. Тиигэбэшье, тэрэнь зарим частьнуудаар дутуу байжа, мүнөө болотор МТС-эйнгээ газаа хэбтэһээр. Тэрэшэлэн нэгэ силосорезкэ миин хэбтэнэ.

Куйтунска МТС-эй техникээ муугаар ашагладаг тухайда Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр Батурина тэмдэглэнэ. «Мүнөө манай колхоз 800 шахуу тонно силос даранхай. Силос болохо кукурузын ногоон манда үшөөл элбэг. Энээнээ түргэн, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа, силосээ һайн шанартайгаар дараха гээшэ шухала зорилго болоод байна. Теэд энэ хүдэлмэридэмнай олон бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. МТС техникээрээ тодорхой туһаламжа үзүүлнэгүй. Орой гансахан силосорезкэмнай ходо эбдэржэ, хүдэлмэриемнай һаатуулна» гэнэ нүхэр Батурина.

Куйтунска МТС-эй техникэнь аймагай бусад колхозуудташье муугаар ашаглагдана. Мүнөө МТС-эй нүүдэл мастерскойнууд колхозуудаар ябажа комбайн машинануудай эбдэрхэдэ заһаха ёһотой аад, хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Баруун Хүнтэйн тракторна бригадануудта хүдэлмэрилхөөр табигдаһан участково механик нүхэр Казанцев гол түлэб МТС-тээ байжа сагаа үнгэргэнэ.

Иимэ байтарнь, МТС-эй дирекциин зүгһөө бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ, тодорхой туһаламжа үзүүлээгүй байхань гайхалтай.

О. Раднаев,
манай корреспондент.

Силос даралгада хүн бүхэн хабаадалсана

Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхид үбһэ, таряа хуряалгые, мүн силос даралгые эмхитэй һайнаар ябуулна.

Эндэ силос даралгада һаалишад, хонишод, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд, үхибүүд, һурагшад булта хабаадалсана. Бэлдэгдэһэн силосые дараха газартань абаашахын тулада нэгэ автомашина, трактор гаргагданхай.

Ехэ-Кударын МТС-эй эрхим комбайнер Георгий Полонов гэгшэ «С-6» маркын тааруулагдаһан комбайнаар 80—90 тонно силослэхэ кукуруза хадана.

Августын 22-ой мэдээгээр тус колхоз 1050 тонно һайн шанартай силос даража, жэлэйнгээ түсэбые 50 процент дүүргээ. Эдэ үдэрнүүдтэ силос даралга бүри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Үдэртөө дунда зэргээр 120 тонно силос дарагдана. Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэнэй, ёһоор, үдэртөө 150—200 тонно силос саашадаа дарагдадаг болохо юм.

Мүн бусадшье колхозуудта силос даралга һайнаар ябуулагдана. Жэшээнь, «Путь Октября» колхоздо 843 тонно, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 760 тонно, Ждановай—650 тонно силос дарагдаа.

Гэбэшье, аймагай олохон колхозуудта силос даралга үшөөл муугаар ябуулагдана. Жэшээнь, Хрущевой, Ворошиловай, Ранжуровай, Куйбышевай нэрэмжэтэ ба «Комбайн» колхозууд жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 25 процент дүүргэһэн байна.

Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон Хамнигадайн ба Ехэ-Кударын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд силос даралгада техникэ багаар хэрэглэнэ. Гадна, колхознигуудай ба механизаторнуудай ажал муугаар эмхидхэгдэһэнһээ силос дараха болзор удаашуулагдана.

Дутагдалнуудаа дары усадхажа, силос дараха түсэбөө дүүргэхын тула аймагай колхозууд дары хэмжээ абаха ёһотой.

С. Таханов.

НҮХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД, КОЛХОЗНИГУУД!

Таряа амяарлан хуряалгые үргэнөөр ябуулая!

Ургасаяа гээлтэгүйгөөр, саг соонь хуряахабди

Кубаниин, Ставрополиин таряашадай жэшээгээр манай МТС-эй коллектив энэ жэлдэ таряа амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ шиидэһэн юм.

Манай МТС-эй харьяата колхозуудай полинууд дээрэ үндэр баян ургаса эдеэшэжэ байна. Мүнөө хаа хаанагүй хуряалга жэгдэрэн эхилбэ.

Минии агрегат Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ Үшөөтэйн МТС-эй Василий Павлович Каленовой комсомольско-залуушуулай тракторна бригадада хүдэлмэрилнэ. Энэ бригада нёдондо республикын МТС-үүдэй тракторна бригаданууда мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлээ һэн. Мүнөөшье жэлдэ августын 10-най мэдээгээр тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэб 76 процент дүүргэжэ, МТС доторoo түрүү һуури эзэлжэ ябана. Мүнөө таряае лафетнэ жаткаар хадажа байна.

Би табанжэлэй туршада таряа хуряажа байнаб. Урда жэлнүүдтэ амяарлан хуряалга тухай ойндоошье оруулдаггүй байгдаа һэн. Энэ хадаа минии хүдэлмэридэ шэнэ юумэн болоно.

Манай агрегат лафетнэ жаткаар 700 гектарай таряа хуряаха юм. «ДТ-54» тракторта шагтагалһан лафетнэ жаткаар таряан түхэреэн сүүдхэ соо хадагдаха байна. Би туһалагшатаяа ээлжэлэн үдэр һүнигүй таряа хадажа байнабди. Хадагдаһан таряанай валнуудые «С-6» «С-4» гэжэ хоёр комбайн суглуулна.

Амяарлан хуряалга ямар бэлэдхэлтэйгээр эхилэгдээб гэхэдэ, бидэ комбайнернууд Чапаевай нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Бальчуговой бригадынхидай хуряалга хэжэ байхадань ошожо хараа һэмди. Тэндэ үзэгдэһэн дутагдалнуудые хуряалгын эхилхэһээ урид өөһэдтөө зайсуулһан байгаабди. Тэрэ хадаа манай хүдэлмэридэ ехэ туһа боложо үгөө.

Хуряалгые августын 18-да эхилээбди. Хадажа эхилһэн полимнай хабар эртэ таригдаһан хара таряан юм. Тэрэнэй солоомон нойтобор байжа, хедерэймнай полотно ябажа үгэнгүй байхаяа һанаа. Нойтон солоомон валигые ойрожо, урагша ябуулхагүйдэнь, солоомые таһа отолжо байха хутага валигта һуулгаабди. Иигэжэ, түрүүшын үдэрэй хүдэлмэри үдын хойто тээ 3 часһаа эхилэгдээ һэн. Тиин үглөөнэй 5 час хүрэтэр хүдэлхэдөө 30 гектар таряа хадаабди. Хоёрдохи үдэрынь бүхэли үдэр соогоо хүдэлөөгүйбди. Тиибэшье, 20 гектар хадагдаа. Тэрэнэй шалтагаан хадаа тракторайнгаа техническэ харууһалгада байха үедэ орондонь бульдозер хэрэглэһэн байгаабди.

Хүдэлмэриин түрүүшын үдэрэй дүн дээрэһээ харахада сүүдхэдээ лафетнэ жаткаар 45 гектар таряан хүнгэхэн хадагдаха байна. Хуряаха таряамнай гол түлэб шэниисэ, хара таряан, ячмень юм. Гектар бүриһөөнь 10—15 центнер таряан гарахаар тухайлбаритай. Иимэ һайн ургасатай таряае гээнгүй хуряаха гэжэ ехэтэ оролдожо байнабди.

«Сталинец-6» комбайные хадагдаһан таряа хуряахаар тааруулан түхеэрээб. Мэхииные солоомоһоонь аминдань суглуулжа хаядаг түхеэрэлтэ энээндэ байһан юм. Теэд солоомые нагшуургаар зөөхэдэ мэхиинэ тэрээндэ оронгүй, газараар үригдөөд, гээгдэшэдэг һэн. Тэрэниие болюулхын тулада солоомын транспортерые доошонь табихадамнай солоомон мэхиинэтээ хамта гараха болгогдоо. Мэхиинэ гээшэ малда ехэ үнэтэ тэжээл ха юм.

Комбайндамнай гэрэл үгы һэн. Урда жэлнүүдтэ тракторай динамо табигдагша бэлэй. Тэрэнэй гэрэл һула байдаг гээшэ. Мүнөө комбайнда 12 вольтын динамо табяаб.

Комбайнһаа гараһан солоомотой орооһоной гаралсахагүйн тулада солоомо һэгсэрхэ һагшуур комбайндаа һуулгааб. Гадна, таряа сабшадаг аппарадтаа хадуурыень заладаг гэнжэдэ ролик һуулгааб.

Гадна, нүхэд Вершинин, Раднаев гэгшэд өөрөө ябадаг комбайнаар манай бригадада хуряалга хэхэ байна.

Иимэ хүсөөр мүн шэнэ арга хэрэглэн, баян ургасаяа богони болзорто, һайнаар хуряаха байнабди.

Павел Шишмарев, Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй комбайнер.

Техникэ муугаар ашаглагдана

Мухаршэбэрэй аймагай центрһээ зүүлжээ Кучугур гэжэ газартахи 20-ёод гектар хара таряан амяарлан хуряагдаад, тэрэнэй захадань нэгэ лафетнэ жатка зогсожо байба. Мүн энэ участогай тээ саана 30-аад туxай гектар талмайда самоходно 2 комбайн орожо хэдэ дахин тойроһониинь харагдана.

Энэ полиин таряан амяарлан хуряагдаха гэжэ үнинэй тодорхойлогдоһон юм. Теэд зарим хубиинь амяарлан хуряажа байһан аад, таряанайнгаа үшөө нойтон байтар, юундэ комбайнаар сэхэ хуряажа захалба гээшэб? Техникээр дуталдаа гү гэхэдэ, лафетнэ жаткануудынь поли дээгүүр хэбтэнэ ха юм. Энээниие комбайнернуудһаа асууха гэлсээд ошобобди. Ургажа байһан таряаниинь үндэр, лаб лэ 1 метр шахуу болохоор байба. Жаткаар хадажа, 2—3 үдэр хатаагаад, комбайн табяа һаань — ёһотойл сэбэр, хуурай таряан абтаха байгаа. Мүнөө комбайнаар сэхэ хуряажа байһан таряаниинь шал нойтон. Хэдэн үдэр соо хатаажа, үшөө хэды дахин веялкэ, сортировкоор сэбэрлээгүй һаа, горьтой таряан абтахагүй байба. Ёһотойл амяарлан хуряагдаха полиие юундэ комбайнаар хадажа, өөһэдтөө үлүү ажал гарганаб?

— Энэ участогта амяарлан хуряалга юундэ хэгдээгүйб,—гэжэ комбайнер нүхэр Вдовинһоо асуухадамнай:

«Газарынь ташалууршаг гээ юм. Теэд, комбайнай ябахаар хадань, амяарлан хуряажа болохол байгаа. Бригадирайнгаа комбайнаар хуряагты гэхэдэнь, хоёрдохи үдэрөө ябажа байнабди» гэжэ харюусаа.

—Хоёр үдэр соо хэды эды тойроод лэ байна гээшэ гүт гэхэдэмнай:

— Иимэл юумэ боложо байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье үзэгдэнэгүй. Энэ участок дээрэ хэды тойроод байхада, бункернай таряагаар дүүрэшөө һэн. Колхозой 1 морин тэргэ зөөжэ үрдихэ аал? Таряагаа яагаад талада адхажа байхамнайб, зөөжэ дууһахыень хүлеэхэдэмнай үдэр үнгэржэл байна, — гэжэ тэрэ комбайнер тайлбарилба.

Нүгөөдэ комбайнай хажууда ошоходо, залуу комбайнер Павел Иванов гансаарханаа байба...

— Ямар эмхигүй юумэ гээшэб даа? Зэргэлжэ байһан комбайнер нүхэр Вдовин таряагаа сохижо эхилээ, би иигээд лэ гансааран миин байхамни гээшэ аабза. Техникэмни һайн. Теэд, комбайнаа ябуулха гэхэдэ, нэгэшье хүн байхагүй. Үсэгэлдэр бригадирнай хүүгэдые асараад, хэды тойрожо үзөө һэмди. Мүнөөдэр хүнэй үгы дээрэһээ комбаймни ябанагүй.

«Коммунизм» колхоздо хүдэлдэг 1-дэхи тракторна бригадын бригадир нүхэр Челночковтой хөөрэлдэхэдэ, комбайнуудай агрегадые бүридүүлхэ тушаа колхозой правленитэй зүбшэн хэлсээгүй байба.

«Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд баһал ехэ зэмэтэй. Хэрбээ колхозой зүгһөө таряа зөөлгэдэ хүнүүдые табижа, мүн комбайнда хүдэлхэ хүнүүдээр бүридүүлээ һаань, ажал хүдэлмэри һайжарха һэн. Энээн тушаа колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ерофеев, парторганизациин секретарь нүхэр Ревенский гэгшэдэй эрид хэмжээ абахаар саг болоо.

Т. Гармаев, манай корр.

Энэ аргын эгээл һайн байһаниие ойлгообди

Манай эндэ мүнөө ургасые түрүүшынхеэ амяарлан хуряажа эхилээ. Энэ шэнэ, түрүү арга хэрэглэһэнэй ашаар таряа хуряалгын болзор нилээдгүй богонидхогдохо, орооһон гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряагдаха, мүн солоомонь малай эдихэдэ шэмэ һайнтайгаар абтаха юм. Харин, урда жэлнүүдтэ таряанай хүсэд эдеэшэхые хүлеэжэ МТС-эй техникэ миин лэ байдаг, хуряалгын эхилхэдэ комбайнуудай үсөөн дээрэһээ ургаса түргэн хуряажа үрдигдэдэггүй, орооһон ехээр гээгдэдэг байгаа.

Хориин МТС-эй харьяата Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлнэб. Колхоз 800 га ороoһото культуратай. «С-6» комбайнайнгаа хедерые лафедтэ тааруулан зохёогоод, тракторист Цырен Гармаевтай хара таряа хадажа эхилээ һэмди. Амяарлан хуряалга хэрэглэһэнэй ашаар нёдондо жэлэйхиһээ 7—8 хоног урид таряа хуряалгадаа орообди. Тракторнай һаадгүйгөөр хүдэлжэ, 17 гектар нормын орондо 35—40 га таряа сүүдхэдээ хуряанабди. Штурвальна Медведев үдэрынь, би өөрөө һүниндөө хүдэлжэ, ажалаа бүхэли сүүдхэ соо эмхидхэнэбди. Иигэжэ ажаллаад, сүүдхэдээ дунда зэргээр 33 га хадажа, һаядаа 200 гектар ургаса хуряагаабди. Һүниндөө ажалаа һайнаар эмхидхээ һаа, сүүдхэдээ 50 га хүрэтэр таряа хадажа болохо байна.

Комбайнер Алексей Гуляев манай хадаһан таряае суглуулан сохиходоо нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ.

Иннокентий Борисов, Хориин МТС-эй лафетнэ жаткын машинист.

Алтайска хизаар. Алтайн худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ 300 миллион пүүд ороoһо гүрэндэ тушааха уялга абанхай. Егорьевско районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 120 пүүд хабарай шэниисэ хуряана. Энэ жэлдэ колхоз гүрэндэ нэгэ миллион пүүд таряа тушааха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо шэниисэ амяарлан хуряагдажа байна. Наада талада (зүүн гарһаа) Ново-Егорьевско МТС-эй тракторна бригадын бригадир А. Федянин, таряанажалай бригадын бригадир А. Ачанкин, колхозой түрүүлэгшэ А. Кондрашин юрын жаткаар хуряагдаһан газарые шалгажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

ҮБҺЭ НОГОО ЕХЭЭР БЭЛДЭНЭБДИ

Адуу малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхын тулада манай бригадынхид ехэхэн оролдолго гаргажа байна. Үбһэ хуряалга дээрэ хоёр звено хүдэлмэрилнэ. Һүнэй-товарна фермые даагша Б. Будаевай звеногойхид Хилганта гэжэ нютагта үбһэ сабшана. Нүгөөдэ звеногойхид хониной отарые даагша Б.-Ц. Юможаповай хүтэлбэри доро Доодо Нугада үбһэндэ оронхой. Хамтадаа 48 хүн хүдэлнэ.

Манай комплексно бригадынхид мүнөө жэлдэ 1500 гектарай үбһэ сабшажа хуряаха байна. Энэ ехэ талмайе саг соонь хуряахын тулада 3 морин косилка, Кяхтын МТС-эй 2 тракторна агрегат хүдэлнэ. 70 наһатай Балдан Баинов морин косилкаар үдэрэй 4 га сабшаха аад, 4,5—5 га сабшана.

Зарим газарта ногооной ургаса яһала һайн. Сабшалга хуряалга хоёр таһалдуулагданагүй. Үбһэнэй хатамсаар хуряажа сомогдоно. Хамтадаа 400 гаран гектар сабшажа, 1000 гаран центнер үбһэ һүрилөөбди.

Гэхэтэй хамта, манай ажалда дутагдалнууд бии. Колхозой правлени зэр зэмсэгүүдээр, мориной хомууд, тохом, эмээл гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүдээр бидэниие хүсэд хангаагүй. Запасной частьнуудай дутуу дээрэһээ морин косилкануудай эбдэржэ һаатаха ушар үзэгдэдэг. Мүн партийна организаци колхозничуудай дунда агитационно хүдэлмэри ябуулха тушаа хэмжээ абаагүй. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые ажалда ябуулха гэхэдэ, хүүгэдэй ясли нээгдээгүй байна. Гадна, нүхэр Дашиевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын 2 тракторна агрегат үбһэ сабшалгада бүтээсэ багатайгаар хүдэлнэ. Иимэ шалтагаанһаа үбһэ хуряалга хойшо татагдана. Нёдондонойнгоо алдууһаа тобшолол хэжэ, мүнөө жэлдэ бардам хүрэхэ тэжээлтэй болохо арга боломжо бии гээшэ. Тиин хамтадаа 1200 центнер үбһэ бэлэдхэхэ уялга абанхайбди.

Адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэбди.

Даба Гумпылов, Кяхтын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын бригадир.

Индонезийскэ айлшада[...] Москвада ерээд байһан ту[...]

Президент Сукарно болон Индонезиин республикын бусад албан тушаалта хүнүүд августын 30-да советскэ столицатай танилсажа ябаа. Тэдэнэр үглөөгүүр московско авиационно заводто ошоо. Тэдэниие тэндэхи хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд хаа хаанагүй халуунаар амаршалаа. Президент Сукарно хүдэлмэришэдтэ ошожо мэндэшэлэлсэһэн, залуу хүбүүд, басагадһаа хэр зэргэ хүдэлмэрилжэ байһан тухайнь асууһан байна. Хабсаралгын цех соо Сукарно үнинэй хүдэлмэришэдтэй танилсаһан, тэдэнь өөрынь индустриие хүгжөөхэ хэрэгтэнь индонезийскэ ханинарта үнэн сэдьхэлһээ амжалта хүсэһэн байна.

Агаарай гражданска флодто эльгээгдэдэг «Ил-14» гэжэ мүнгэлиг машинануудай тус тус детальнуудһаа эхилэн хайшан гэжэ хабсарагдадаг байһыень айлшад цехүүд дотор хараһан байна.

«Ил-14» самолёдой тон һаяхан бүтээгдээд, заводой ниидэлгын поли дээрэһээ түрүүшынхеэ туршагдан ниидэжэ, завод дээгүүр хэдэн дахин тойрохыень индонезийскэ айлшад хараба.

Удаань Индонезиһээ ерэһэн айлшад Третьяковско Галлерейдэ ошоо. Тэдэнэр уранһайханай шухаг зурагуудые тон ехээр һонирхон хараһан байна. Эсэгэ ороноо ха[...] Агууехэ дайнай үеые хару[...] ветскэ уранзохёолшодой зу[...] Президент Сукарно иланга[...] анхаралтайгаар хараа.

СССР-эй Министрнүүдэй [...] Түрүүлэгшэ Н. А. Булгани[...] зиин республикын Президе[...] ные хүндэлжэ, Кремлиин е[...] соо августын 30-да сайлал[...] Советскэ талаһаа сайлалга[...] К. Е. Ворошилов, Л. М. К[...] Г. М. Маленков, А. И. Мико[...] Первухин, М. З. Сабуров[...] Суслов, Н. С. Хрущев, Л. И[...] нев, Д. Т. Шепилов, А. Б. [...] Н. И. Беляев, П. Н. П[...] СССР-эй Министрнүүдэй [...] түрүүлэгшын орлогшонор А[...] венягин, А. Н. Косыгин, В. А[...] шев, И. Ф. Тевосян болон [...] байлсаа.

Удаань индонезийскэ [...] Кремлиин үзэсхэлэн һайха[...] нүүдые, түүхэтэ памятнигуу[...] раһан, Кремлиин Ехэ Ордон[...] ябаһан, Кремльдэхи В. И. [...] хүдэлмэриин кабинедые ба[...] хараһан байна.

Индонезиһээ ерэһэн айлш[...] үдэртөө московско томо һ[...] раа.

(Т[...]

ЕЛОВСКО КОМБИНАДТА

Барилгын материалнуудые бүтээн гаргадаг Еловско комбинадай хүдэлмэришэд предприятиингаа арга боломжые шадамараар хэрэглэжэ, үйлэдбэридөө бага бэшэ амжалта туйлаа.

Эндэхи бүхы хүдэлмэришэдэй оролдосотой һайнаар ажаллаһанай ашаар комбинат валовой болон товарна продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гүрэнэй түсэбые һара бүри үлүүлэн дүүргэжэ, республикын барилганuудта олон зуун мянган түхэригэй барилгын материалнуудые түсэбһөө гадуур үгэнэ. Жэшээнь, энэ предприяти барилгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ 7 һарынгаа даалгабариие дүүргээ. Комбинадай хүдэлмэришэд 1000 кубометр хюрөөдэмэл модо, 5000 кубометр шулуу түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө.

Комбинадта үйлэдбэрилэгдэһэн эрхим шанартай барилгын материалнууд Улан-Удэ городой, тэрэшэлэн город шадархи барилгануудта үдэр бүри хэдэн машинаар абаашагдана.

Мүн хүдэлмэришэдэй культурна ажаһуудалда комбинадай хүтэлбэрилэгшэд ехэ анхарал хандуулдаг байна. Еловско тосхондо богонихон болзор соо клуб баригдаа. Хүсэд һайн түхеэрэлгэтэй энэ клубтань неделидээ 3 дахин кино харуулагдадаг, уранһайханай самодеятельностиин концерт табигдадаг болонхой. Комбинадай хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ жэлдэ өөһэдөө 8 квартиратай гэр баряа. Ажалшадай байха 5 гэр шэнээр баригдажа байна. Мүнөө эндэхи хүдэлмэришэд гэр байраар хүсэд хангагданхай, баян дэлгэр ажаһууна. Хүдэлмэришэн бүхэнэй хэһэн ажалайнь тоосоон наринаар шалгагдана. Хүдэлмэришэдэй тоосоое шалгаха асуудалда комбинадай директор нүхэр А. Г. Гунько өөрөөшье ехэ анхарал хандуулдаг юм.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные химдаруулха асуудалда комбинадай коллектив ехэ анхарал хандуулна. Аж[...] тээсые дээшэлүүлхэ түсэбэй [...] дүүргэгдэһэнэй ашаар 155 м[...] ран түхэригэй валовой прод[...] лэдбэрилэн гаргагдаа.

Продукциин өөрынь үны[...] руулха түсэбөө предприяти[...] дүүргээд байбал, тэрээнэй [...] гээр ажаллаһаниинь элеэр [...] даг. Еловско комбинат про[...] өөрынь үные химдаруулха [...] түсэбые энэ жэлэй түрүүш[...] ра соо 17 процентээр химда[...] 75 мянган түхэригэй гүрэн[...] арьбалаа. Комбинат продук[...] рынь үные хайшан гэжэ хи[...] лааб гэхэдэ, түбхын түрүүн [...] ришэдэй оруулһан дурадха[...] лэдбэридэ саг соонь хэрэглэ[...] мобильда урдань һайн ш[...] модон түлигдэдэг байһан ю[...] дэлмэришэдэй оруулһан дур[...] ёһоор мүнөө модоной үлээд[...] лигдэдэг болоо. Гансахан [...] 1956 оной түрүүшын хахад[...] түхэриг мүнгэн зөөри арьба[...]

Һарын турша соо продукц[...] дэ бэшээр бүтээн гаргадаг [...] предприятиин үйлэдбэрии[...] зарим үедөө дутамагаар хэ[...] дэг, голодоһо ехээр гаргадаг [...] юм. Эдэ бүгэдын усадхагд[...] хойшо продукциин үнэ нил[...] дараа.

Комбинадай байгуулагдаһ[...] һаа хойшо тэндэ олон тоото [...] түрүүшүүл урган гараа. Т[...] тоодо забойщигууд Г. И. Б[...] А. М. Шариков, П. Е. Се[...] ков, С. Е. Николаев, шофе[...] Хмелев, И. С. Андреев бол[...] оролсоно. Барилгашадай һ[...] болоходо олон тоото хүдэл[...] комбинадай грамотаар шаг[...] хүндэлэлэй доскада бэшэгд[...] бинадай коллектив жэлэйн[...] бые октябриин һайндэр [...] дүүргэхэ уялга абаад, соц[...] ческэ мүрысөөе үргэнөөр д[...] жэ байна.

Г. [...]

Хориин аймагай «Красный партизан» колхоз шэниисын баян ургасые амяарлан хуряана. Эндэ лафетнэ жаткын машинист Иркутска хүдөө ажахын институдай 4-дэхи курсын студент комсомолец Александр Пластинин, Хориин МТС-эй тракторист Петр Снетков гэгшэд хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилэн агрегадаараа 30 гектар хүрэтэр таряа хадаха уялга абаа һэн. Мүнөө эдэ хоёр залуушуул үгэдөө хүрэжэ, үдэр бүри 30—32 гектар шэниисэ хадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Пластининай агрегат хүдэлжэ ябана.

З. Веснинагай фото.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ХАНЫН ГАЗЕТЭНҮҮДЫЕ ХАРАЛГА

Курбын леспромхозой партийна эхин организаци предприятинууд дээгүүр гаргагдажа байгаа ханын газетэнүүдые харалга үнгэргэбэ. Харалгада мүн «Дайшалхы хуудаһанууд», «Молни» табигдаа.

Леспромхозой управленидэ гаргагдадаг «Лесозаготовитель» гэжэ ханын газетэ (редакторынь Н. А. Корягина) удхынгаа, уранһайханайнгаа талаар эрхим газетэ гэжэ тоологдобо. Тиин энэ газетын редколлегидэ леспромхозой партийна организациин ба дирекциин Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа. Тэрэшэлэн Ойбонтын модо бэлэдхэлэй пунктын «Лесозаготовитель» гэжэ газетын редколлегиин (редакторынь Митыпов) хүдэлмэри һайн гэжэ тэмдэглэгдэө.

«Красная заря». Хори.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 8—9 ЛИТР ҺҮ

Анастасия Михайловна Мухина долоодохи жэлээ һаалишанаар хүдэлмэрилжэ байна. Олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон энэ һаалишанда жэлэй эхэр гунжад даалгагдажа үгтэһэн байгаа.

Гунжадай хойноһоо харууһалха, тэрэниие номгон зантайгаар һургаха, бэедээ дадхааха гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ байба. Тиибэ яабашье, нүхэр Мухина зориһондоо хүрөө. Мүнөө тэрэнэй даажа байһан 14 гунжадынь барандаа тугаллаад, үдэр бүри туд бүридөө 8—9 литр һү гарана. Гансахан июль һара соо энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 445 литр һү һааһан байна.

«Сталинский путь» Кабанск.

КОЛХОЗДО ТУҺАЛНА

Хүдөө ажахые механизацилха Ильхиин училищиин коллектив хүршэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо али болохо туһаламжа үзүүлдэг юм.

Энэ хабартаа училищиин коллектив 24 гектарта квадратно-гнездовой аргаар хартаабха тарижа үгэһэн байгаа. Тэрэнь зүб квадрадууд боложо ургаа. Мүнөө һурагшад хартаабхада ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байна.

«Путь Сталина», Заиграй.

АВАНСААР ЕХЭ МҮНГЭ АБАНА

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой правлени энэ жэлэй эхинһээ хойшо колхозничуудай ажалта үдэртэ һара бүри аванс хубаана. Һаяхан болоһон ээлжээтэ аванс хубаарилгада түрүү колхозничууд ажалта үдэртөө ехэ мүнгэ абаа. Жэшээлхэдэ, хонишон Балдан Цыбеновэй бүлэ 3800 түхэриг, хонишон Дарима Бадматарова — 2600 түхэриг, һаалишан Цыренжит Жигжитова 2600 түхэриг мүнгэ абаһан байна.

«Красная Селенга», Сэлэнгэ.

КОЛХОЗОЙ МЕХАНИК

Сергей Александрович Печёнкин оролдосотой механик гэжэ «Путь коммунизма» колхоздо суурхана. Энэ нүхэр пилорама дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, даалгабаряа хододоо 140 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Һаяхан тэрэ өөрынгөө үүсхэлээр пилорамадаа шэнэ һуури хээ.

Мүнөө нүхэр Печёнкин механизированнэ тээрмэ барижа байнхай. Тэрэнэй бариһан тээрмэ «ЗИС» маркын автомашинын мотороор хүдэлгэгдэхэ юм.

«Красное знамя» Түнхэн.

КУЛЬТУРЫН БАЙШАНГУУД БАРИГДАНА

Һаяхан Бага-Куналей тосхондо оршодог Ворошиловай нэрэмжэтэ томо колхозой дэргэдэхи хүдөөгэй клуб Культурын байшан болгогдобо. Байшанда хамта 3 хүн хүдэлмэрилхэ юм. Тиимэһээ тосхоной ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин нилээд [...] хань лабтай. [...] лэй һүүл ба[...] тосхондо Ку[...] шэнэ байшан [...] жа захалагда[...] раалагдана. Т[...] шаниинь 285 [...] һууритай ехэ [...] байха юм.

Мүн Жданов[...] рэмжэтэ колх[...] турын байша[...] захалаа. «[...] Мух[...]

ХҮҮГЭДЭЙ У[...] БАССЕ[...]

Түмэр замай [...] вая станциин [...] ришэдэй хүүгэ[...] гэ тосхоной [...] пионерскэ ла[...] бүри амардаг [...] гэдэй зунай а[...] бүри хүхюун [...] болгоһын түл[...] тамаралгын, [...] бассейн ба[...] байна. Энэ бас[...] квадратна метр[...] тай байха юм.

Бассейн бари[...] рэ газар ма[...] А. Сакуева, В.[...] зова гэгшэд [...] һайнаар хүдэл[...] «Ба[...] Баб[...]

...хизаар. Благовещенскэ районой Шевченкын нэрэмжэтэ колхозой ... дээрэ таряан амяарлан хуряагдажа байна. Орлеанска МТС-эй түрүү ...р Павел Антонович Усик шэниисэ амжалтатайгаар хуряана. Үнгэ... тэрэ агрегадаараа 1000 гектарай таряа хуряаһан байгаа. Нор...ноор 15 гектар шэниисэ хуряахын орондо 20 гектарай таряа хуряана.

...АГ ДЭЭРЭ: комбайнер П. А. Усик (баруун гарһаа), Шевченкын нэрэм... колхозой түрүүлэгшэ С. Н. Кашун. ТАСС-эй фотохронико.

...рин, нарибтар нооһотой хони үсхэбэрилэе

(...жканда болоһон научна конференциһээ)

...эндэ хони үсхэбэ... научно-үйлэдбэриин кон... болоо. Энэ конференци... түрүү хонишод, хони... нүүдые даагшанар, зоо..., колхозуудай түрүүлэгшэ... партийна эхин организациин... нууд, МТС-эй мэргэжэлтэд, ...адаг багшанар, аймагай ...-советскэ хүдэлмэрилэгшэд ...саа.

...ренцидэ хабаадагшад нарин ...тар нооһо ехээр абадаг бо...шгонууд тушаа КПСС-эй ...секретарь нүхэр Д. Т. Рад...лидхэл шагнаа. Баргажанай ...главна зоотехник, ветери...ч, колхозой түрүүлэгшэнэр, ...дые даагшанар хони үсхэ... ...жуудалаар нэмэлтэ элид...хээ.

...үсхэбэрилгөөр манай ай...тэды амжалта туйлаа. ...той сасуулхада энэ жэлдэ ...тоо толгой 2,5 дахин оло... Аймагай колхозууд гүрэндэ ...шааха ба худалдаха түсэ...орһоонь урид дүүргээ. Кол...нооһо, илангаяа нарин ба на...нооһо ехээр тушаадаг болоо. ...ашаар нооһо худалдалга...зуудай олзо доходынь 1955 ...сасуулбал нэгэ хахад дахин ...о. Хони һайнаар харууһал... хонишодой тоо олошороо. ...тсодо Дулгар Цоктоева, ...Цыренова, Чимит Замбу... ...тыхэ Урбазаева, Дулгар ...ова ба бусад оролсоно.

...хамта, хони үсхэбэрилгэдэ ...утагдалнууд бии байна. Хо...рилхэ жэлэй түсэб миин ...цент дүүргэгдээ. Эхэ хони...ралга үсөөрнэгүй. Хони...эр һайжаруулха хүдэлмэри ...эмхидхэгдэнэгүй гэжэ элид...лээ.

...анай МТС-эй главна зоо...нүхэр О. Ш. Бубеев хони ...гэдэ һаад ушаруулдаг ...гаануудые элирүүлээ. Ис...аар үрэжүүлгые хүсэдөөр хэрэглээгүй дээрэһээ хонид олоор һубайрна. Эдэ дутагдалнуудые усадхахын тулада урдань бии байһан искусственна аргаар үрэжүүлгын 16 пунктнуудта нэмэжэ шэнээр 6 пункт нээгдэхэнь.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хониной фермэнүүдые даагшанар, хонишод, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

—Январь, февраль соо хонидые хурьгалуулха гээшэ ехэл һайн, — гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хониной фермые даагша нүхэр Бадмаев хэлэнэ. — Манай фермын хонишон Чимит Замбулаева январь соо 97 хурьга абаһан байгаа. Тэдэнь бултадаа һайнаар түлжөөд, хурьган бүриһөө 300—500 грамм нооһон хайшалагдаа. Тиихэдэ эртэ хурьгалһан эхэ хонидой шадал һайн байжа, тиимэ хонид орой хурьгалһан хонидһоо 250 грамм нооһо ехээр үгэнэ. Абаха бүхы хурьгадайнгаа гурбанай нэгэ хубиие январь соо, бэшыень февраль соо абахаар эхэ хонидоо ороондо искусственна аргаар оруулха гэжэ байнабди.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Очирова хонидые үбэл хурьгалуулхада яахадаа һайн байгааб гэжэ хэлэбэ.

Бурят-Монголой зооветеринарна институдай доцент нүхэр Пилданов хонидой үүлтэрые ба нооһоной шанар һайжаруулха арга замууд тухай тогтожо хэлэһэн байна.

Конференцидэ хабаадагшад сабшалан, бэлшээри һайжаруулха ба хонишодой ажал зүбөөр эмхидхэхэ тухай хэлээ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Болсохоев конференци дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

1960 ондо хонидойнгоо тоо гурба дахин олон болгожо, хонин ажахыһаа жэл соо 33 миллионһоо бага бэшэ түхэригэй олзо абадаг болохо зорилго табяад, энээниие яажа туйлаха хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан дурадхал научно-үйлэдбэриин конференци баталан абаа.

А. Батуев.

Үбгэдэй звено түрүүлнэ

Үбһэ хуряалгын урда тээ Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үндэр наһатан өөһэдынгөө дураар звено эмхидхэжэ, сабшалан дээрэ гараһан байгаа. Энэ звеное 60 наһатай коммунист Дондок Доржиев хүтэлбэрилнэ. Звеногой гэшүүд түрүүшын үдэрһөө хойшо һайнаар ажаллажа, үбһэ ногооной муушаг байбашье, мүнөө 650 центнер эрхим шанартай үбһэ хуряагаад байна.

70-аад наһатай луговод Даша Цыбеновэй хүтэлбэрилдэг звеногойхид 500 гаран центнер үбһэ хуряагаад, колхоздоо тушаагаа.

Теэд колхоздо үбһэ хуряалга юрэнхыдөө муугаар ябуулагдажа байна. Эдэ үбгэдһөө жэшээ абажа, энэ колхозой бусад бригада, звенонууд үбһэ хуряалгые шамдуулха ёһотой.

Д. Ширабон.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд

Бурмонкоопсоюзай правлени, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолой предприятинуудай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба.

1956 оной хоёрдохи кварталай дүнгүүдэй ёһоор Хэжэнгын аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жамсаранов) эд бараанай эрьесын талаар даалгабаряа 105,6 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн Заиграйн аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Трутнев) түсэбөө 101,2 процент дүүргээ.

Хүдөөгэй зониие элдэб шухала эд хэрэгсэлнүүдээр хангаха хүдэлмэреэ улам һайжаруулһан, эд бараанай эрьесын талаар даалгабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэһэн олохон хүдэлмэрилэгшэд Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Тэдэнэй дунда Яруунын аймпотребсоюзһаа нүхэд Княжева, Бабуева, Дугданова, Кударын аймпотребсоюзһаа нүхэд Максимова, Козлова, Вавилова гэгшэд бии

Д. Колмаков.

Хэмжээ абахаар болоо

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Эд бараанай дэлгүүр дээрэ горпромторгын мэдэлэй хэдэн киоск ба павильон бии юм. Теэд, тэндэһээ дабһа, мылэ, үхибүүдэй гутал гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүдые абаха гэхэдэ, хододоо үгы байдаг.

41-дэхи киоскын наймаалагша нүхэр Мурашко иигэжэ хөөрэнэ: эд бараа складһаа асарха гэхэдэ, мори унаа байхагүй. Бидэ наймаалагшад өөһэдөө мори бэдэржэ бараагаа асардагбди. Дэлгүүр шадархи киоскнуудта эмхитэйгээр бараа асаржа үгэдэг һаань, хүн зоной эрилтые һайнаар хангажа шадаха байгаабди».

Дэлгүүр шадархи киоскнуудай хушалтань хуушаршанхай. Тиимэһээ бороо хурын ороходо, тэндэнь ехээр дуһаалжа байдаг.

Иимэ дутуу дунданuудые зайсуулхын тула горпромторгын директор нүхэр Копотов хэмжээ абаха зэргэтэй.

М. Михайлов.

Хонишодой ажал тухай

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бутыд Гармаевада ерэһэн бэшэгүүдһээ

МЭНДЭ АМАР, ХҮНДЭТЭ НҮХЭР ГАРМАЕВА!

Үүлтэр һайнтай хони олоор үдхэжэ, һайн шанартай нооһо абахын тулада ажалдаа ямар шэнэ арга дүршэлнүүдые хэрэглэжэ байһан тухайгаа бэе бэедээ дуулгалсажа, һанал бодолнуудаа хэлсэжэ, андалдажа байдаг болоё гэһэн Танай бэшэгые абажа, ехээр баясабабди.

Тээсгэн «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ толилогдоһон Танай дүй дүршэл тухай статья уншажа, бидэнэр хонишод һонирхоо һэмди. Хонидые үбэлэй сагта хурьгалуулхада алишье талаараа һайн байна гэжэ танай дүршэлһөө тодорхойгоор ойлгобобди. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ манай отарынхид Танай жэшээгээр хонидоо бултыень үбэл хурьгалуулжа, хурьгадые сакманна аргаар түлжүүлхэ гэжэ шиидэнхэйбди.

Манай отарада мүнөө 1979 хонид (хурьгадтайгаа хамта) тоологдоно. Мүнөө жэлдэ 700 хонидһоо 525 хурьгадые февраль, март, апрель һаранuудта абаабди. Гэхэтэй хамта, ажалдамнай олохон дутагдалнууд бии. Юуб гэхэдэ, олон хониднай һубайраа, хонин бүриһөө дунда зэргээр килограмм хахадшье хүрэхэгүй нооһо хиргагдаа. Жэлһээ жэлдэ үбһэ тэжээл багаар бэлдэгдэнэ. Үбһэ тэжээлэй бага байһанһаа боложо, 95 хурьгад гарзалаа. Теэд хабарай хурьгад үбэлэйхидтэ орходоо өөдэгүй жэжэ, тэнхээ тамиргүй байдагынь мэдээжэ. Энээнһээ боложо хурьгад гарзална.

Манай отараһаа холошье бэшэ Усть-Киран гэжэ тосхондо искусственна үрэжүүлгын пункт бии юм. Августын 5-һаа эхилээд 150-яад хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ. Сентябриин 20 болотор бүхы хониднай искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ дүүрэхэ байна. Тиигэжэ январь, февраль һаранuудта түлнүүдые абаха байнабди. Танай отарынхидай хурьгадаа сакманна аргаар, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлдэг байһыень газетэһээ мэдээбди. Манай отарынхид хурьгадаа түлигдэдэг дулаан гэртэ түлжүүлдэг. Иимээр түлжэһэн хурьгадай бээрэг, ульһагүй байдагынь мэдээжэ. Тиимэһээ хурьгадые сакманна аргаар яажа түлжүүлдэг тухайгаа бэшээ һаатнай ехэл һайн байгаа.

Хонидоо үбһэ тэжээлээр хүсэд хангахын түлөө бидэ өөһэдөө тэжээл бэлэдхэжэ байнабди. Цагаан Арал, Киран гэжэ нютагуудта 275 центнер үбһэ бэлдээбди. Намар хүйтэн болотор шадаал һаа, ехэ тэжээл бэлэдхэхые оролдохобди.

Эхэ хонидой хоёр отара, мүнөө жэлдэ гараһан хурьгадай хоёр отаранууд илгагдаад, амяарлан адуулагдана. Хониднай наһа наһаараа, эрэ эмээрээ илгагданхай. Мүнөө жэлэй хурьгадта намартаа нэмэлтэ тэжээл үгэхэбди.

Саашадаа хонидые үдхэхэ дүй дүршэл тухайгаа, шэнэ шэнэ ямар арга хэрэглэжэ байһан тухайгаа бэшэлсэжэ байгаа һаамнай туһатай байгаа гэжэ һанагдана.

Амаршалагша МАГБАН НАМЖИЛОВ, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хониной отарые даагша.

***

Сайн байна, хүндэтэ Бутыд Гомбоевна! Хамагай түрүүндэ, Танай эльгээһэн бэшэгые абажа, тон ехээр баярлаһан тухайгаа дуулгаха байнаб. Һонирхуулхааршье һонин гэхэдэ хомор даа. Мүнөө жэлдэ манай нютагта хура бороотой байжа, таряа талханай, үбһэ ногооной ургаса яһала һайн.

Далан наһандаа дүтэлжэ, үбгэржэшье ябаа һаа, артелиингээ ажалда хабаадалсанаб. Үнгэрэгшэ үбэлдөө 290 эхэ хони хүгшэнтэйгөө хоюулан харууһалжа гараабди. Хонин бүриһөө хурьга абажа, гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлээбди.

Хүшэ һайнтайгаар ондо оруулагдаһан хонид һайн, тобир хурьга гаргана. Зүлгэ ногоон дээрэ ябаһан хонид һүтэй байжа, хурьгадаа һайнаар тэжээнэ.

Зуһаландаа майн хуушаар буугаа һэмди. Наранай дээрэ гаража, халуу шарахаһаа урид хонидоо садхаахын тулада үглөөгүүр эртэ бэлшээридэ гаргадагбди. Мүн үдэрэй халуунда хургаха үедэнь миин бөөгнэрүүлээд байлгангүй, тараажа, тууха байхада дээрэ байна. Тиихэдэ хонид эдеэлдэг гээшэ.

Августын һүүлээр намаржаандаа ородогбди. Намарайн мнай бэлшээри һайн ноготой, набша намаа, сэсэг элбэгтэй газар юм. Мүн ая ганга ехэтэй. Иимэ бэлшээридэ хонид ехэ хүшэ абана.

Хонидой нооһо һайнтай байхын тулада январь хүрэтэр хотондонь оруулангүй, хүйтэн байрада байлганабди. Тэрэнэй ашаар ехэ нооһон абтана. Хоёр жэл удаагуур хонин бүриһөө 2,5 килограмм шэрүүн, шэрүүбтэр нооһон абтаба. Гэбэшье, манай эндэхи бэлшээри шугы бургааһатай, ой шэрэнгитэй газар тула хониной нооһон ехээр гээгдэнэ. Үнгэрэгшэ хабартаа модондо аһажа гээгдэһэн нооһо суглуулжа, 16 килограмм тухайе колхоздоо тушаагаа һэмди.

Илангаяа үбэлэй сагта хонидто һайхан үбһэ эдюулээшье һаа, бэлшээлсэхэ хэрэгтэй. Бэлшэһэн хонид хүшэеэ табидаггүй, юумэ ехээр эдидэг гээшэ. Ябахадаа бэень задарна, һайжарна ха юм.

Үбэлэйнгөө байра шадар 17 гектар сабшалантайбди. Тэрээнээ үтэгжүүлжэ, уһалжа һайн ургаса абанабди. Тэндэһээ абтаһан үбһэн отарымни хонидто бардам хүрэдэг. Нёдондо тэндэһээ 280 центнер үбһэ абаа һэмди. Энэ жэлдэ адагынь 300 центнер үбһэн абтахаар багсаагдана. Үнгэрэгшэ үбэл үбһэнһөө гадна, 150 центнер зелёнко бэлдэһэн байгаабди.

Үбһэеэ өөһэдөө хуряажа абадагбди. Мүнөө 15 үдэр соо арбаад гектар сабшаад, 150 гаран бухалтай болоод байнабди.

Жэл бүри хоёр хүн хүдэлөөд, 1500—2000 ажалта үдэр олодогбди. Ажалта үдэрһөө гадуур нэмэлтэ түлбэри, шан абадагбди. Энэ жэлэй түрүүшын гурбан һара соо хонидоо гарзагүйгөөр харууһалһанай түлөө хамта дээрээ 900 түхэриг шан абаабди.

Хойшодоо харилсаатай байжа, ямараар хүдэлжэ байһан тухайгаа мэдэлсэжэ байял.

Амаршалагша ЦЫДЕН ЧАГДУРОВ, Торийн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

...жал тухай, ажалша хүн тухай шүлэг бэшэе

(Эхилэн бэшэгшэдэй шүлэгүүдэй шэнжэлэл)

...литэ арад зон, илангаяа ...л уранзохёолдо ехэ дура...ниень үдэрһөө үдэртэ ...о байһан эхилэн бэшэгшэ...үүшын туршалганууд ха... Эхилэн бэшэгшэдэй дунда ...залуушуул, һургуулиин ...д, студентнэр, Советскэ Ар...эгшэд болон бусад бии. ...а манай арадай соёл куль...ргалтые, түрэл литература, ...гай тэрээнэй нягта холбоо...най дундаһаа бэлигтэй ...ишодой ургаһ гаража ...ршэлһэн ушар болоно.

...редакцида ерэһэн эхилэн ...эй шүлэгүүд тэдэнэй поэ...мэргэжэлэй урдынхидаа ор...рим тэды һайжаржа бай...улна. Гэбэшье, залуу ав...й зохёолнуудта дутуу дун...ехэ олон бии байна. Элитэ ...й шүлэгүүд удхаараашье, ...хэлөөрөөшье, уран найруул...ые ондо ондоо байдаг. Тэ...шэгүүдые хаанашье уншаа ...энь тэрэнэй гэжэ тухайл...ргатай. Харин эхилэн бэ...й шүлэгүүд ехэнхидээ ша...ханууд, нэгэл хүнэй бэшэ... байдаг. Энэ юун дээрэһээ ...гэхэдэ, зарим залуу бэшэг...лхи бурят хэлэнэйнгээ бая...грамматикыень, ород, бу...ол литератураяа, арадай ...ёол, шүлэглэлгын ёһо гу...үгэд һайнаар мэдэдэггүй, ...зохёолдо хайша хэрэгээр ...нэгэл һууһаар, яаража, ...мын шүлэгүүдые бэшэжэр...йна. Тиимэһээ тэдэнэрэй ...ёһотой уранзохёол боло...ггүй, гоё гоё үгэнүүдые ...һон, ямаршье удхагүй, ...унжагай болошодог ...өөрынгөө эрдэм бэлигые дээшэлүүлхэ, өөрынгөө бодолоор бэшэхэ гэжэ оролдодоггүй, харин бэлэн, хүнүүдэй гэшхэжэрхиһэн харгыгаар ябадаг, мэргэжэлтэ поэдүүдые һажаадаг нүхэдшье залуу авторнуудай дунда дайралдадаг.

«Пялууһаа гашуунинь дээрэ» гэһэн бурядай сэсэн үгые баримталан, эрид сэхээр элирүүлхэдэмнай, залуу нүхэд урмаа хухаржа, зоригоо таһаржа бү байгуужан гэжэ гуйнабди. Эндэ хэлэгдэһэн үгэнүүдые хүлеэн абаад, бии байһан дутагдалнуудаа усадхажа, арад зонойнгоо зүрхэ хүдэлгэхэ зохёолнуудые бэшэжэ һураха зэргэтэй бшуу.

Ф. Цыденжапов (Закамен),—тон эдэбхитэй эхилэн бэшэгшэ юм. Тэрэнэй хэдэн шүлэгүүд манай газетын хуудаһанда толилогдоо. Арбаад шахуу лирическэ, сатирическэ, үхибүүдэй шүлэгүүдынь манай редакцида ерэнхэй. Залуу автор «түргэн — түүхэй, удаан — даамай» гэжэ үгые үшөөл ойлгоодүй байна гэжэ һанамаар. Яаража бэшэдэг дээрэһээнь шүлэгүүдэйнь удха һула болоно. Жэшээлхэдэ, «Колхозой хабар» гэжэ шүлэгөө иигэжэ эхилнэ:

> Янгинама хүйтэн
> Январь һара гаража,
> Хабарай дулаахан
> Хүхюутэй март айлшалба (!?)

— Энэ шүлэгөө зохидхоноор эхилжэ байтараа, «март һара айлшалба» гэжэрхихэдэнь, юушье ойлгоногүйбди. Шүлэгөө бэшэхынгээ урда тээ нүхэр Цыденжапов юунэй тухай бэшэхээ өөрөө тодоор мэдэхэ байгаа. Иигэжэ бодомжогүйгөөр бэшэһэнэй гэмээр январьтай сугтаа март айлшалба гэбэ бшуу. «Аянда» гэжэ шүлэг соонь нэгэ хүгшэн автобусто һуугаад ябана. Хүгшэнэй «үбэр дээрэнь налгайгаар унтана үбсүү ехэтэ (?) ерээдүйн ажалша», «Үбсүү ехэтэ» гэжэ эндэ тон ойлгосогүй.

«Холимог үгэнүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэгшэд» гээшэнь сатирическэ һайн зохёол болохо байһан аад, авторай яаража, нягталангүй бэшэһэн дээрэһээнь, сатирическэ һомониинь һула, мохоо болошоо. Өөрынгөө хөөрэлдөөндэ бурят, ород хэлэ холижо хэрэглэдэг хүдөөгэй агитаторые нүхэр Цыденжапов энэ шүлэг соогоо харуулха гэһэн һэдэлгэтэй. Залуу бэшэгшэ ехэ һайн, хэрэгтэй темэ абаа. Үнэхөөрөөшье иимэрхүү агитаторнууд, лекторнууд үшөө бии байһаар. Гэбэшье, энэ темээ хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй, миин «колхознигууд сугларба», «международно положени» тухай гээд агитатор эхилбэ», «колхознигууд ойлгонгүй үлэшэбэ» гэхэ мэтын үгэнүүдээр шүлэгөө дүүргэнэ. Мүн «холижо хэлэнүүдые худхажа» гэжэ мүр соонь адли удхатай үгэнүүд дайралдана.

Ц. Дондокова (пединститут) «Хүйтэн жабараар», В. Очиров (пединститут) «Һайрхуу Дэлэг», И. Жалсанов (пединститут) «Архиин тулам» гэжэ шүлэгүүдээ эльгээгээ. Эдэ нүхэдэй зохёолнууд яһала һайн байбашье, хүсэд сатирическэ шүлэгүүд боложо шадабагүй.

Мүн Ф. Цыденжаповай шүлэгүүдтэ байһан дутагдалнууд Ц. Дымчиковэй (Яруна), Ц. Болсоевой (Яруна), Ч. Батуевай (Хэжэнгэ), Б. Жанчиповай (Яруна), Г. Базаржаповай (Иволга), Ш. Баллуевай (Читын область), К. Будаевай (Сэлэнгэ), Д. Цыренжаповай, Д. Цыреновэй (Мухаршэбэр) болон бусадай зохёолнуудта үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгэһээ В. Найданова «Нажар» гэжэ шүлэг соогоо «набша намаагаа гүбинэ модод» гэнэ. Яахадаа зунай үедэ модод набшаһаяа гүбихэ болоо гээшэб? Авторай «гүбинэ» гэжэ үгын удхые мэдэхэгүй дээрэһээ энэ алдуу гараба. Мүн «нааданда яараһандли», «хубсалуулһандли» гэжэ сасуулбаринууд эндэ оройдоо тааранагүй.

Л. Шоёнова (Хэжэнгэ) «Худан гол» гэжэ шүлэгөө иигэжэ эхилнэ:

> Хада дээрэһээ харахадам
> Худан голой гоё гээшэнь!

Теэд энэ шүлэгүүдтэ «Хабтагай Оронгын» гэжэ үгэнүүдые оруулбал, арадай мэдээжэ дуун болошохо юм. Саашань бэшэнэ:

> Үргэн хүхэ торгон лентэ шэнгеэр
> Ялалзан, мэнгэлиг хүхэ долгёороо эбхэрэн урдана...

Манай зарим эхилэн бэшэгшэд шүлэг бэшэхэ гээшые угаа бэлэн хэрэг гэжэ ойлгодог хэбэртэй. Нэгэ хэды мүрнүүдэй толгойень холбуулан, доошонь жэрылгэжэ һубарюулхада, шүлэг бүтэбэ гэжэ тэдэнэр һанадаг гээшэ. Энэнь тон буруу. Шүлэг гээшэмнай доторхи удхаяа уншагшадта ойлгуулхын тула уранһайханай угалзата хэлбэритэй байха ёһотой. Шүлэгэй гол үндэһэниинь ритм болоно. Ритмтэй байһанай ашаар юрын хэлэлгэшье шүлэг болошодог. Тиихэдэ шүлэгэй ритмын дабтасые эли тодо болгохын тулада толгой холболго болон рифмэ гэхэ мэтын туһалагша арганууд хэрэглэгдэнэ. Харин Л. Шоёновагай мүрнүүдтэ ритм, толгой холболго гэдэгүүд үгы байна. Тиимэһээ энэнь уран шүлэг боложо шадангүй, юрын лэ хэлэлгэ болошоо.

Үсэд нэтэрүү ажал гээшэ уранзохёолшын нангин уялга мүн. Ородой гениальна поэт А. С. Пушкин зохёолнууд дээрээ тон хаһамжатайгаар хүдэлдэг байһан юм. Шүлэгүүдэйнь автограф харахада тоогүй оло дахин зураһан, заһаһан, шэнэ мүрнүүдые, бадагуудые оруулһан байдаг.

Залуу бэшэгшэд энэ баримтые жэшээ болгон, өөһэдынгөө зохёол сооһоо ойлгосогүй, бүдэхи, һула, гоё аад, хооһон үгэнүүдые хаяжа, шүлэгөө һайса мүлижэ, тобшо тодо болгожо һураха ёһотой.

Закаменһаа Мэлс Самбуев «Энэ үдэрнүүдтэ ямар гоёб даа» гэһэн шүлэг эльгээгээ. Маяковскиие һажаажа, шүлэгөө доошонь һубарюулаа. Колхозой ажалые жэлэй дүрбэн сагта харуулха һэдэлгэтэйшье һаа, миин лэ шүлэг соогоо «ура» хашхараад гарана. Жэшээлхэдэ, иигэжэ бэшэнэ:

> ...О, инаг нүхэрни!
> Одоол ерээл
> хүлеэгээшэ,
> зуншни!..
> ...Нүхэрни!
> намар...
> намар!..

Мүн Жамсо Тумуновай «Дууша басаганда» гэжэ шүлэгһөө иимэ мүрнүүдые буулган шахуу абана:

> Инаг нүхэрни, дуула
> дуулаг уула!

Д. Доржогутапов (Хэжэнгэ) эб найрамдал тухай шүлэг эльгээбэ. Эндэ уран гоё мүрнүүд дайралдана:

> Атомай хүсые эрдэмэй эрхээр
> зангидаад,
> Аюулта дайнай хэрэгтэ бү
> зорюулая...
> Үхэлтэ дайе эб найрамдал илахал
> Үргэн арад үнэнэй түлөө
> тэмсэһээр...

Гэбэшье, шүлэгынь хооһон уряал, заабари болоод муудана.

Арья Дашиевай (Бичура) шүлэгүүд газетэнүүдэй хуудаһанда толилогдодог. Энэ нүхэр һайн шүлэгүүдые бэшэхэ арга боломжотой. Гэхэтэй хамта, шүлэгэйнгөө найруулгада, хэмжүүртэнь анхаралаа хүсэд хандуулнагүй гэжэ һанамаар. Зохидхон мүрнүүдэй хажуугаар уншахада орёо, ямаршье ритмгүй мүрнүүд дайралдана.

Хоёр адлихан эгэшэ дүүнэр

> Хажуугаарни үнгэршэбэ боро
> хараанаар.
> Арюуханууд гээшэнь—хэлэшэгүй,
> Адлиханууд гээшэнь—илгашагүй.

Һүүлшын хоёр мүрнүүд уранһайхан найруулгатай. Иимэшүү ритмтэйгээр шүлэгөө бэшээ һаань, нилээдгүй һайн болохо һэн.

> Тиихэдэ нэгэнтэйнь хөөрэлдөөб,
> Танилсааб, баруун гараа
> һарбайгаад.
> Үглөөдэрынь баһал эдэ хоёртой
> уулзааб

Үнөөхим алин бэ? Танижа ядааб.

Иимэшүү темэдэ яһала шүлэгүүд бэшэгдэдэг гээшэ. Харин А. Дашиевай шүлэгтэ өөрынь бодол бии. Энэ бадагай хоёрдохи, гурбадахи мүрнүүд уншахада хүндэ, утанууд болошоо.

Нүхэр В. Бильдушкинов (Иркутска область) спортдо зорюулагдаһан гурбан шүлэгтэй. «Бэе бэеэ ойлгобод» гэжэ шүлэг соогоо спортсменка бурят басаган тухай иигэжэ бэшэнэ:

> Харан гэхэдэш —
> бэшэдээрээ адлишуу.
> Харайха гэбэл —
> һалхиндли бушуу.

Залуу бэшэгшэ «адлишуу» «бушуу» гэжэ үгэнүүдые шадамараар рифмэлээ, мүн солбон хурдан басагые һалхинтай жэшэнэ.

Г. Дашабылов (Хэжэнгэ) «Алтан бороо» гэжэ шүлэг соогоо:

> Аали һэбшээн үлеэжэрхидэг
> зоргондоо
> Алтан бороодол набшаһад
> адхардаг...,

— гэжэ бэшэнэ. Энэ мүрнүүдые уншахадаа намарай болоһондо этигэнэбди. Үнэхөөрөөшье, һэбшээндэ алтан шаргал үнгэтэй набшаһад борооной ороһондол һаршаганан унажа байдаг. Иигэжэ зохидхон, таарамжатай сасуулбари оложо бэшэхэдэ, шүлэг уран гоё, ойлгосотой болодог ха юм.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Энэ жэлдэ советскэ олон туристнууд «Победа» гэжэ теплоходоор Европые тойрон аяншалһан байна. Туристнууд Болгари, Греци, Итали, Франци, Голланди болон Швецидэ хүрэһэн байна.

Мүнөө «Победа» гэжэ теплоходоор үшөө нэгэ бүлэг туристнууд аяншалгада гаранхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гаврта бүлэг туристнууд портдохи докернуудай нэгэнтэй хөөрэлдэжэ байна. ТАСС-эй фотохронико.

Арадай демократиин оронуудта

Советскэ пионернүүд Венгридэ амарба

БУДАПЕШТ, августын 28. (ТАСС). Энэ жэлдэ Венгриин ажалшан залуушуулай союзай центральна комитедэй үүсхэлээр орон доторхи хоёр эрхим һайн пионерскэ лагерьнуудта Советскэ Союз, Чехословаки, Польша, Франци, Голланди, Болгари, Финлянди болон бусад оронуудһаа олон арбаад пионернүүд болон һурагшад ерэжэ, амаралтаяа үнгэргөө.

Мүнөөдэр Советскэ хэдэн үхибүүд амаралтаяа дүүргээд, Эхэ орондоо бусаба. Венгридэ һара соо байха зуураа, советскэ пионернүүд венгерскэ, немецкэ, болгарска пионернүүдтэй, французска партизануудай үхибүүдтэй, Бельгиин һургуулиинхидтай бата хани барисаа байгуулһан, Венгриин гоё һайхан газарнуудаар ябаһан, элдэб аяншалгада ба спортивна мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан байна. Советскэ пионернүүдэй Эхэ орондоо ошохын урда тээ Венгриин ба бусад оронуудай пионернүүд тэдэнэртэ дурасхаалта бэлэгүүдые, мүн Советскэ Союзай пионерскэ организацинуудтай хани ёһоор ходо доо бэшэлсэжэ байхые хүсэһэн һургуулинууд болон организацинуудай олон тоото адресуудые үгэһэн байна.

ДРВ-дэ һуралсалай шэнэ жэлэй урда тээ

ПЕКИН, августын 28. (ТАСС). Синьхуа агентствын ханойско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ жэлэй намар Вьетнамай Демократическа Республикын университедүүдтэ студентнэрэй тоо үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада гурба дахин олошорхо байна. Мүнөө байгаа гурбан университедһээ гадна, Ханой шадар хоёр шэнэ университет байгуулагдаа. Табан университедтэ 4 мянган студентнэр гэхэ гү, французска захиргаанай үедэ бүхы Индо-Хитад дотор байгаашаһаа таба дахин олон хүн һураха байна.

ДРВ-гэй дунда ба эхин һургуулинуудта һурагшадай тоо 790 мянга гаран боложо, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада, 88 процент үлүү олон болохо байна. Һургуулинуудай ниитэ тоо 200 гараар олошорхо юм.

Чехословакида арадай гэгээрэлэй хүгжэлтэ

ПРАГА, августын 30. (ТАСС). Һуралсалай шэнэ жэлэй урда тээ Чехословакиин центральна газетэнүүд арадай гэгээрэлэй хүгжэлтэдэ зорюулагдаһан статьянуудые толилно. Чехословакида 1955—56 онуудай һуралсалай жэлдэ гансахан 9—10-дахи классуудта 69800 хүн һураһан байна. Энэнь 1954 онойхидо орходоо 46 процент олон болоно. Хэрбээ 1937 ондо тусхай һургуулинуудта 75500 хүн һураһан байгаа һаа, 1955—56 онуудай һуралсалай жэлдэ эдэ һургуулинуудай һурагшадай тоо 146 мянгада хүрэһэн байна. Дайнай урда тээ тусхай техническэ һургуулинуудта 10 бага гаран мянган хүн һурадаг байгаа һаа, 1955—56 онуудай һуралсалай жэлдэ тэдээнэй тоо 62 мянгаһаа үлүү гараа.

Чехословакида арадай засагай байгуулагдахаһаа урда тээ 13 институт хүдэлмэрилжэ, тэдээндэ 23 мянган студентнэр һурадаг байгаа. Мүнөө үедэ орон дотор 40 институт хүдэлмэрилжэ, тэдээнэй 106 факультедүүдтэ 48 мянга гаран студентнэр һурана.

Хилын саанаһаа ерэһэн телеграмманууд

СССР-эй загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Канадада ошоод байһан тухай

ГАЛИФАКС. (Канада), августын 29. (ТАСС). СССР-эй загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Канадын загаһанай промышленностьтай танилсажа байна. Үсэгэлдэр делегациин гэшүүд загаһанай ба загаһанай продуктнуудай шанар шалгадаг лабораторидо, Канадын загаһанай промышленностиин министерствын научно-шэнжэлэлгын технологическа лабораторидо орожо хараба. Советскэ болон канадска эрдэмтэд али алинайнгаа һонирхожо байһан асуудалнуудай талаар научна номуудые болон научна информаци абалсажа байха гэжэ хэлсэбэ.

Үдэһөө хойшо делегациин гэшүүд Галифакс ба Лунсберг городуудта хүргэгдэһэн филе болон загаһанай бусад продуктнуудые үйлэдбэрилдэг хэдэ хэдэн заводуудта ябажа хараба.

Советскэ загаһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдые Шэнэ Шотланди провинциин губернатор А. Фрейзер обедээр хүндэлөө.

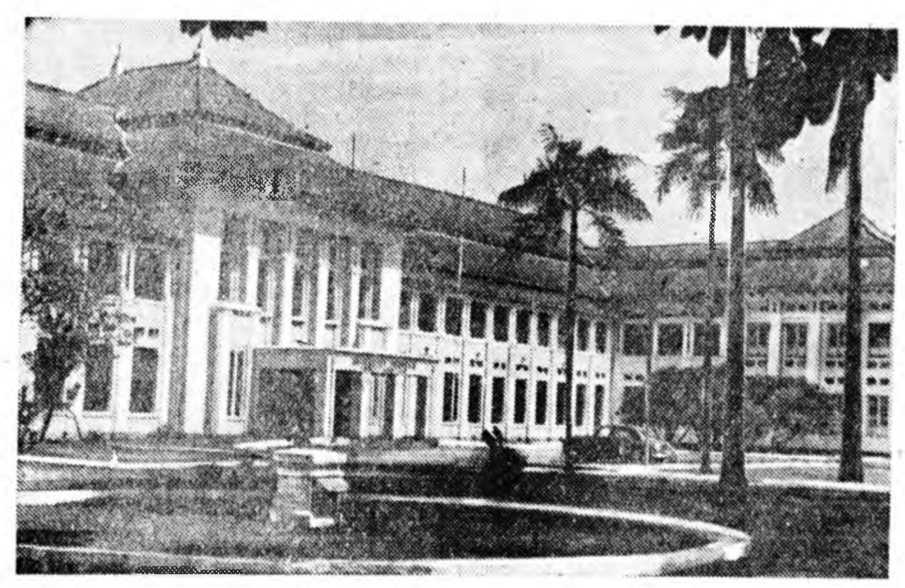
Шэнэ Шотланди дотор аяншалха үедэнь советскэ делегацитай хамта Канадын загаһанай промышленностиин министр Синклер, федеральна парламентын гэшүүн Кэрк, далай шадарай провинцинуудай загаһа барилгын управлениин начальник Бейкер, мүн СССР-һээ Канадада байдаг посол Д. С. Чувахин ябалсаба.

КНДР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолго

ПХЕНЬЯН, августын 29. (ТАСС). Корейскэ арадай армиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые энэ оной августын 31 хүрэтэр 80 мянган хүнөөр хороохо ба мүн зохихо тооной буу зэбсэг болон дайшалхы техникые хороолсохо тухай КНДР-эй правительствын 1956 оной майн 31-нэй шиидхэбэри хараалагдаһан болзорһоо урид дүүргэгдээ гэжэ Корейн центральна телеграфна агентство Корейскэ Арадай Демократическа Республикын правительствын даалгабаряар мэдээсэбэ.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолготой дашарамдан армиһаа табигдаһан корейскэ арадай армиин бүхы сэрэгшэдтэ тэдээнэй дура хүсэлтэй, шадабаритай зохилдуулан хүдэлмэри үгтэнэ. Армиһаа табигдаад, промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд, һургуулинууд болон хүдөө ажахын артельнүүдтэ ошоһон сэрэгшэд зохёон байгуулхы амгалан ажалда эдэбхитэйгээр оролсоно.

КНДР-эй правительствын зэбсэгтэ хүсэнүүдээ хорооһон ябадал хадаа Эхэ ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ хэрэгтэ ба Азидахи түгшүүрилтэ байдалые саашадань һуларуулгада туһалха байна гэжэ мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

Индонези. Джакартадахи университедэй медицинскэ факультедэй байшан зураг дээрэ харуулагдана. ТАСС-эй фотохронико.

Германиин Коммунистическэ партиие хориһон ябадалые индийскэ газетэ буруушаана

ДЕЛИ, августын 29. (ТАСС). Германиин Коммунистическэ партиие хориһон ябадалые индийскэ олониитэ буруушаана.

Лакнау городто гарадаг «Нав Дживан» гэжэ газетэ «Гитлерэй замаар» гэһэн гаршагтай түрүү статья толилоо. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Баруун Германида коммунистическэ партиие хорихо зуураа, Аденауэрэй правительство Германиие нэгэдүүлхэ тухай асуудалые орёотуулхаһаа гадна, өөрынгөө ёһотой шэнжэ шарайе гүйсэд элишэлэн харуулһан байна».

Гитлеровскэ хатуу шанга засагта эсэргүүсэн хэһэн Германиин Коммунистическэ партиин баатарлиг тэмсэл тухай газетэ һануулаад, «иимэ партиие хориһон ябадал хадаа арадые дараха гэһэн гансахан лэ зорилготой байна» гэжэ бэшэнэ.

Баруун Германида фашизмын һэргээгдэһэнэй түлөө харюусалгые баруун гүрэнүүд дааха байна гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. «Баруун Германиин арад компартиие хориһон ябадалые конституцида харша ба хуули буса гэжэ тоолоно» гээд тус газетэ бэшэнэ.

Лаосай правительственна делегациин ДРВ-дэ ошоод байһан тухай

ПЕКИН, августын 29. (ТАСС). Президент Хо Ши Мин августын 28-да Лаосай королевствын правительственна делегациин хүндэлэлдэ банкет хэбэ гэжэ Синьхуа агентствын корреспондент Ханойһоо мэдээсэбэ. Банкет дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, президент Хо Ши Мин Вьетнам Лаос хоёр хүршэнэр болоно, тэдээнэй арадууд аха дүүнэр шэнги юм гэжэ хэлэбэ. Тэрэ иигэжэ мэдүүлээ: «Һүүлэй зуун жэлэй туршада империалистнууд бидэнэрые бэе бэеһээмнай холодуулаа. Мүнөө империалистнууд намнагдажа, бидэнэр бэеэ даанхай байдалаа һэргээнхэйбди. Манай ахадүү ёһоной харилсаае һэргээхэ саг тулаа гэжэ бидэнэр тоолонобди. Делегациин энэ айлшалалга тиимэ харилсаа һэргээхэ замые нээжэ үгэхэ байна».

Харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, принц Суванна Фума иигэжэ хэлээ: «Урдань манай хоёр орон бэе бэеһээ холодуулагданхай байгаа. Гэбэшье, бидэнэр нягта харилсаагаа үргэлжэлүүлжэ байгаабди. Мүнөө манай оронууд бэеэ даанхай байдалаа һэргээгээ. Тиин хани барисаагаа үргэдхэхэ хэрэгтэмнай юуншье мүнөө һаад хэжэ шадахагүй».

Банкет дээрэ премьер Фам Ван Донг болон ДРВ-гэй правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд байлсаа.

ХАНОЙ, августын 29. (ТАСС). Августын 28-най үдэшэ ДРВ-гэй премьер-министр ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Фам Ван Донг Лаосай королевствын правительственна делегациин хүндэлэлдэ уулзалга хээ.

Вьетнамай демократическа республикын ба Лаосай королевствын правительственна делегацинуудай хэлсээн тухай коммюнике

ХАНОЙ, августын 29. (ТАСС). Премьер-министр ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Фам Ван Донг түрүүтэй Вьетнамай Демократическа Республикын правительственна делегаци ба премьер-министр, гадаадын хэрэгүүдэй министр Суванна Фума түрүүтэй Лаосай королевствын правительственна делегаци хоёрой хоорондо хэгдэһэн хэлсээнэй дүнгүүд тухай хамтын коммюникедэ мүнөөдэр Ханойдо гар табигдаба.

Хоёр ороной бэеэ даанхай байдалтай болоһон мүнөө үедэ тэдэнэй урданай һайн хүршэнэрэй харилсаае али алинайнгаа аша туһые харалсалгын ба амгалан ёһоор зэргэ оршон байха табан ёһо гурима үндэһэ һуури дээрэ һэргээн хүгжөөхэ хэрэгтэй гэжэ хоёр тала бэе бэеэ ойлголсолгын, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэбэ гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Эб найрамдалай ба нейтралитедэй политика ябуулха, сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ оролсохогүй, 1954 оной женевскэ хэлсээн дотор заагдаһанһаа бэшэ ушарта өөрынгөө газар дайдые гадаадын сэрэгэй база байгуулхынь тулада үгэхэгүй гэжэ эрид шиидэһэн тухайгаа Лаосай королевствын правительство мэдүүлээ гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ Армиин дуу ба танцын улаан тугта ансамблиин амжалта

ЛОНДОН, августын 29. (ТАСС). Мүнөөдэр «Эмпрес-Холл» гэжэ лондонско концертнэ зал соо советскэ Армиин дуу ба танцын улаан тугта ансамблиин түгэсхэлэй концерт РСФСР-эй арадай артист Борис Александровай хүтэлбэри доро болобо. Июниин 28-һаа хойшо Лондондо байһан ансамблиин артистнар «Эмпрес-Холл» дотор бүхы дээрээ 57 концерт табиһан, 300 мянга шахуу хүн тэрээниие харaһан байна. Гадна, ансамблиин концерт английска телевиденеэр гурба дахин дамжуулагдаа. Английска харагшад ансамблиин артистнуудай наадалгые туйлай ехээр һонирхоһон байна. Тэдээнэй наадалгые хэблэл тон ехээр магтажа бэшээ. Ансамблиин артистнууд ба тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ Б. Александров олон бэшэгүүдые абаа. Бэшэгүүд дотороо англичанинууд амжалтатайнь дашарамдуулан советскэ артистнарые үнэн сэдьхэлһээ амаршалһан байна.

Ансамбль Эхэ орондоо бусахаяа «Вячеслав Молотов» гэжэ советскэ теплоходоор августын 31-дэ гараха.

Советскэ хүгжэмшэдэй амжалта

ВЕНА, августын 29. (ТАСС). Моцартын зохёолнуудые эрхимээр гүйсэдхэхын түлөө уласхоорондын конкурсын гурбадахи, эсэсэй тур Зальцбургда дүүрэбэ. Конкурсда хабаадаһан советскэ залуу хүгжэмшэд ехэ амжалта туйлаа. Уласхоорондын жюри скрипачуудай дундаһаа советскэ хүгжэмшэд О. Пархоменко, Н. Дубоцкий гэгшэдтэ нэгэдэхи ба хоёрдохи һууринуудые олгоо. Пианистнуудай дундаһаа нэгэдэхи һуурине Г. Мирвис (СССР), Г. Меджиморец (Австри) гэгшэд хубаагаа. Хоёрдохи һуурине советскэ пианистка И. Малинина, австрийска пианист Г. Зиберт гэгшэд эзэлээ. Табадахи һуури ба медаль Ю. Муравлёвто (СССР), зургаадахи һуури ба диплом Т. Чхеидзедэ (СССР) олгогдоо.

Дуушадай дундаһаа румынска дууша Энеску эгээ ехэ амжалта туйлаа. Хоёрдохи һуури США-гэй түлөөлэгшэдэ олгогдоо.

Хитадай эрдэмт... орондоо буса...

ПЕКИН, августын 29. ... США, Франци ба Япо... орондоо һая бусажа е... мэргэжэлтэй 19 хитад... КНР-эй дээдэ һуралсалай... ствын августын 28-да ... уулзалгада хабаадаба ... хуа агентство мэдээсэнэ.

Профессор Фань П... оной августда Францiһа... рэ тэндэ хирургиин ба... талаар эрдэмээ дээшэлү... на. Профессор Ван Пу ... сажа ерэхынгээ урда т... ядерна физикэ заажа б... Пуһаа гадна, Холбоото ... һаа һүүлэй хоёр һарын ... сад хэдэн эрдэмтэд ба м... бусажа ерээ.

Хитадта боложо байгаа... шагта хубилалтануудта» ... тулада Эхэ орондоо бу... гэжэ профессор Ван П... дээрэ мэдүүлээ.

Египедшэ англи... тагнуулай орган... элирүүлэгдэб...

КАИР, августын 28. (Т... педэй информациин асуу... эрхилдэг управлениин дир... ковник Хатем гэгшын п... ренци дээрэ мэдээсэһэн... египетскэ засагаархид ... тагнуулай организациин ... элирүүлээ. Энэ организа... скэ зэбсэгтэ хүсэнүүд ба ... политическэ элдэб орга... дай ажал-ябуулга тухай ... дые суглуулдаг байгаа.

Гүрэнэй аюулгүйе хамга... петскэ управлени докуме... оложо абаһан байна гэжэ ... дотор хэлэгдэнэ. Эдэ док... «энэ организациин гэшүү... ороной аюулгүй байдалд... харата ябуулгада хабаада... тодоор гэршэлнэ» гэжэ т... сэл дотор хэлэгдэнэ.

Египетскэ засагаархида... валһан тагнуулай энэ це... тэлбэрилэгшэ Джеймс Су... шэһээ Египет тушаа сэрэ... тическэ ба экономическа ... нуудай талаар информа... кументнүүд олдоһон байна... дын нэгэ посольствын хо... мадуудтай сэхэ барисаата... тэдээнһээ заабари абадаг... гэжэ Суинберн мэдэрһэн ... организациин бусад гэшүү... нүүдые тэрэ хэлэжэ үгөө.

КАИР, августын 29. ... Египетскэ засагаархидай ... Египедтэхи английска ... организациин хүтэлбэрилэ... берн 1952 онһоо хойшо Е... тор тагнуул хэһэн байнаб... дэлгын органуудта бэшэ... мэдүүлгэ соогоо мэдэрээ ... формациин асуудал эрхил... лениий директор полков... үсэгэлдэр болоһон пресс-... ци дээрэ мэдүүлээ.

Суинбернтэй хамта ... английска гражданин Пит... нуулай организациин гэшү... гааб гэжэ мэдүүлээ. Пит... берныи туһалагшань байга...

Мен агентствын дам... ёһоор, тагнуулай организа... стовалагдаһан гэшүүд «... английска посольствын х... лэгшэдһөө абаһан заабари... ажалладаг байгаа» гэжэ... гөөр элирүүлэгдээ. Египе... дын хэрэгүүдэй министр... Суинберныи нэрлэһэн анг... сольствын хүдэлмэрилэгша... педһээ сүлэхые эриһэн ...

Хитадта американска та... элирүүлэгдэбэ

ПЕКИН, августын 29. ... Арадай-сүлөөрэлгын арми... шэд ба ниитын аюулгүйе... гын органууд хүн зоно... жалтайгаар Шаньдун ... хоёр бүлэг тагнуулшадые... гэжэ хэблэлдэ мэдээсэгдэ... нэр американска тагнуул... һаа эльгээгдэһэн байгаа. ... гөөр элирүүлэгдэһэнэй ёһ... риканска тагнуулай газ... агентнууд 1955 ондо ... удаань Окинава арал дээ... һургуулида бэлэдхэгдээд, ... дар эльгээгдэһэн байгаа. ... ска тагнуулай газарай ... рини ёһоор сэрэгэй, полит... экономическа шэнжэтэй ... дээнүүдые суглуулжа, да... үгэхэ ёһотой байгаабди гэ... даашад мэдүүлээ. Тагн... мүрдэлгэ дүүргэгдээд, тэд... лэгдэхээ байна.

Ажал тухай, ажалша хүн тухай шүлэг бэшэе!

(Түгэсхэл)

У. Удбылов (Ага) «Залуу наһан» гэжэ ород частушкын хэлбэритэй мүрнүүдые эльгээгээ. Энэ нүхэр саашадаа оролдолго гаргаа һаа, һайн дуунуудые бэшэхэ ха гэжэ һанагдана.

А. Будаева (Сэлэнгэ) хэдэн шүлэгүүдээ эльгээбэ. «Би советскэ эхэнэрби» гэжэ шүлэг соогоо эхэнэрнүүдтэ манай Коммунистическэ партиин олгоһон эрхэ сүлөө тухай бэшэнэ:

Ажалдам мэргэжэл олгоһон,
Агууехэ парти—хуби заяамни,
Заанат сэсэнээр ажаллахые,
Заанат илалта туйлахые.
Суурхаха, омогорхохо дүүрэн
эрхэтэйб,
Советскэ эхэнэр хадаа
жаргалтайб!

Теэд энэ авторай шүлэгүүд мүн лэ урда заагдааша алдуунуудтай.

Советскэ Армиин сэрэгшэ Даба Хадаев «Советскэ сэрэгшын бэшэгһээ» гэжэ шүлэгөө эльгээбэ.

Алтан хуулиин ёһоор
Алба хэхэ уялгатайб,
Эхэ ороноо хамгаалхаар
Тангариг үгэеэ үгэнхэйб, —

гэжэ мүрнүүдээр арад зондоо үнэн сэхэ, бэеэ үгэнги байһанаа автор мэдүүлнэ.

Гэхэтэй хамта, манай эхилэн бэшэгшэд ажал хүдэлмэри тухай ураншайхан шүлэгүүдые бэшэнэгүй, бэшэхэ гэжэ оролдоногүй. Энэ хадаа залуу авторнуудай тон ехэ дутагдал мүн. Хонишодой, гахайшадай, һаалишадай, үбһэшэдэй, механизаторнуудай ажал хүдэлмэри болбол эгээ уран һайхан поэзиин булаг мүн. Хүнэй тон нангин һайхан талань, сэдьхэл һаналынь тэрэнэй ажал хүдэлмэри соогуурнь, олондо, арад зондо туһатай хэрэг соогуурнь элирэн гарадаг бшуу. Тиимэһээ «социалистическэ ажал хадаа манай философи, этикэ, эстетикын эшэ үндэһэн болохо ажал мүн» гэжэ М. Горький заагаа һэн. Теэд манай эхилэн бэшэгшэд ажал ба ажалша хүниие харуулха темэһээ ехээр хазагайрдаг, энэ темэдэ хашан аалияар шэлжэн ородог байна. Энэ ушарһаа эхилэн бэшэгшэдэй зохёолнууд соо «тугалай мяханда туһагүй», ажал хүдэлмэри гэжэ мэдэхэгүй, дурлахаһаа бэшэ ондоо юумэн тухай һанаатаа зободоггүй залуу хүнүүд тухай ехэнхидээ хэлэгдэнэ. Бүхы советскэ арад, тэрээнтэй хамта манай Бурят-Монголой олон мянган ажалшад партиин түүхэтэ XX съездын шиидхэбэринүүдые, зургаадахи табанжэлэй асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө «унаһан малгайгаа абангүй» шармайн оролдоно. Үргэн ниитэ арад зоной иимэ харюусалгатай хэрэг ажал бэелүүлжэ байхадань, юушье хэхэгүйдөө дашууржа, зүрхэн дээрээ гараа хээд, «О, инаг нүхэрни!» гэжэ ханхинаса хашхарһан хүбүүд, басагад тухай забдагүй бэшэхэмнай даншье таагүй байна. Хэрбээ эхилэн бэшэгшэдтэ «эгээ жаргалтай хүн» тухай бэшэгты гэжэ хандаа һаа, дурлаһан инагтаяа онгосодо һуугаад, Галуута нуурай долгин дээгүүр үлгыдүүлхэ тухай олохон эхилэн бэшэгшэдэй бэшэхэнь лабтай. Теэд жаргалай гол хубинь ажал болоно. Ажалша хүн жаргалтай, алдар солотой, хүндэтэй, олоной дунда орохо нюуртай. Эндэ «ажаллаад, амархада жаргалтай, амарад гээд, ажаллахада жаргалтай» гэжэ хуушан бурят үгын сэсэниинь гайхалтай. Ажал хадаа хүнэй жаргалай гэрэлынь, үндэһэ, һууринь, советскэ обществын гурим заншалай эшэ үндэһэниинь мүн. Тиимэһээ ажал хэгшэ коллективэй дунда өөдөө бодожо байһан хүнэй, арад зондо туһатай ажал хэрэг бүтээгшын сэдьхэлэйнь һайханиие, бодолойнь баялиг, мэргые сэлин нээжэ, олондо харуулха тон шухала.

Ажал хэжэ, нүхэсэжэ, дурлалсажа ябаһан залуу зоной дүрэ образууд хэндэшье хүндэтэй. Гэхэтэй хамта, А. Жамбалдоржиев, Д. Улзытуев, Ц-Д. Хамаев, В. Петонов болон бусадай эльгээһэн шүлэгүүд соо ажалша бэрхэ, эбтэй этэй залуушуул тухай нэгэшье мүрнүүд зорюулагдаагүй.

Ажал тухай, ажалша хүн тухай шүлэг бэшэхэ тушаа манай эхилэн бэшэгшэд бүхы бэлиг шадабаряа хандуулха зэргэтэй.

Д. Л. ЛОБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-1..., культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00854. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...